

Sisekaitseakadeemia

Päästekolledž

Silver Altmäe

SISEKAITSEAKADEEMIA PÄÄSTEKOLLEDŽI
LÕPUTÖÖDE RAKENDUSE ANALÜÜS

Lõputöö

Juhendaja:

Feliks Angelstok, PhD

Tallinn 2011

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Päästekolledž	Kuu ja aasta: Juuni 2011
Töö pealkiri: Sisekaitseakadeemia päästekolledži lõputööde rakendamise analüüs	
Töö autor: Silver Altmäe	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
<p>Lühikokkuvõte: Antud lõputöö on kirjutatud teemal "Sisekaitseakadeemia päästekolledži lõputööde rakendamise analüüs". Lõputöö põhiosa pikkuseks on 39 lehekülge. Lõputöö sisaldab 4 tabelit ja 10 joonist. Töö on kirjutatud eesti keeles ja võõrkeelne kokkuvõte inglise keeles.</p> <p>Antud lõputöö eesmärk on saada ülevaade päästeteenistuse töötajate teadlikusest tehtud lõputöödest ja nende kasutamisest erialases töös. Eesmärgi saavutamiseks viidi läbi empiiriline kvantitatiivne uuring.</p> <p>Uuringu aluseks oli ankeetküsimustiku koostamine ja tagastatud ankeetide analüüs. Uuringut täiustab autor intervjuudega. Samuti töödeldi läbi erinevaid dokumente, mis puudutas antud lõputööd. Uuringu tulemusena selgus, et kasutatud lõputööd hinnatakse viie palli süsteemis nelja vääriliseks ja 15 vastanut 31'st on kasutanud valdkonna töös tehtud lõputööid.</p> <p>Autori arvates on oluline, et tõstetaks teadlikust tehtud lõputöödest ja neid presenteeritaks suuremale avalikkusele, seda just rakendamise tõstmiseks.</p>	
Võtmesõnad: Lõputöö, kättesaadavus, ankeetküsitlus, andmeanalüüs	
Võõrkeelsed võtmesõnad: Thesis, questionnaire survey, document analysis	
Säilitamise koht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Margus Möldri	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Feliks Angelstok	Allkiri:

SISUKORD

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON	2
MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU.....	4
SISSEJUHATUS	5
1. LÕPUTÖÖ SISEKAITSEAKADEEMIAS	7
1.1. Nõuded lõputöö koostamisel	7
1.2. Sisekaitseakadeemia lõputöö koostamisest ja vormistamisest	9
1.2.1. Teadustöö.....	11
1.2.2. Lõputöö.....	12
1.3. Lõputöö eesmärk.....	13
1.4. Päästekolledžis tehtud lõputööd.....	14
1.5. Tehtud lõputööde liigitus	15
2. PÄÄSTEKOLLEDŽI LÕPUTÖÖDE RAKENDAMISE UURING	17
2.1. Uuringu metodoloogia	17
2.2. Küsitlus vilistlastele.....	19
2.2.1. Küsitluse tulemuste kokkuvõte	20
2.2.2. Küsitluse tulemuste analüüs.....	23
2.3. Küsitlus päästeteenistuse töötajatele.....	24
2.3.1. Küsitluse tulemuste kokkuvõte	24
2.3.2. Küsitluse tulemuste analüüs.....	27
2.4. Intervjuu Päästeameti osakondade juhatajatega	29
3. ETTEPANEKUD OLUKORRA PARENDAMISEKS.....	33
3.1. Autori ettepanekud.....	33
KOKKUVÕTE	35
SUMMARY.....	36
VIIDATUD ALLIKAD	37
TABELITE JA JOONISTE LOETELU	39
LISA 1. Päästekolledži lõputööde liigitus 1997-2010.....	40
LISA 2. Ankeetküsitlus SKA päästekolledži vilistlastele	41
LISA 3. Ankeetküsitlus regionaalsete päästkeskuste osakondade juhtide, büroo juhatajate ja koolitus ning planeerimisspetsialistidele.....	44
LISA 4. Uurimuses osalenud vilistlased lõpetamise aasta järgi	47
LISA 5. Keskustest vastanute arv	48

MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU

SKA- Sisekaitseakadeemia

RakKKS- Rakenduskõrgkooli seadus

EAP – Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkt

PPA- Politsei- ja Piirivalveamet

TJA- Tehnilise Järelevalve Amet

RIKSWEB- on veebilahendus raamatukoguprogrammile RIKS (Raamatukogude Info- ja Kataloogisüsteem). Selle abil saad hõlpsasti teha otsinguid raamatukogu fondis olevast kirjandusest, saada lühiülevaate teavikutest, eksemplaridest ja nende staatusest. Samuti näeb infot ajakirjade, ajalehtede, auviste ja muude üksuste kohta ning nende saadavuse andmeid.

SISSEJUHATUS

Sisekaitseakadeemias (edaspidi SKA) on kirjutatud päästeteenistuse erialal lõputöid alates 1997. aastast, tollal oli kooli nimi Riigikaitse Akadeemia, nimi muutus Sisekaitseakadeemiaks 1998. aastal. Esimestest kaitstud lõputöödest (1997) kuni viimasteni (2010) on päästekolledžis kokku edukalt kaitstud 317 lõputööd. Autor toob välja kolm enim tehtud valdkonda. Päästetööde valdkonnas on enim kaitstud lõputöid, kokku 117 kõigist tehtud 317 tööst. Tuleohutuse valdkonnas on tehtud 51 lõputööd ja kriisireguleerimise valdkonnas 45 lõputööd. Täpsem jaotus ära toodud alapeatükis 1.4.1. leheküljel 16.

Lõputöö on aktuaalne, kuna iga aasta lõpetab u 30 inimest. Hetkel puudub ülevaade, kuidas hindavad vilistlased ja lõputööde kasutajad lõputööde rakendatavust ja kvaliteeti. Uuringu tulemusena selgub lõputööde kvaliteet ja kasutamise ulatus. Antud lõputööst saavad kasu valdkonna töötajad, kolledž ja vilistlased. Töötajad, kuna on liigitatud lõputööd ning nähakse, kas lõputöid on rakendatud eesmärgipäraselt; kolledž tagasiside näol vilistlastelt, ja ka seda, kas lõputöö on täitnud oma eesmärgi; vilistlased sellega, et tõstavad tagasisidena tulevaste tööde rakendatavust ja kvaliteeti. Töö tulemustest saavad kasu kolledž ja Päästeamet. Saades ülevaate, mida arvavad lõputöödest ja nende rakendamise vilistlased ja regionaalsete keskuste töötajad. Lähtuvalt uuringu tulemustest tulevad välja kitsaskohad lõputööde rakendamise osas ja saadakse tagasisidet vilistlastelt ja päästeteenistuse töötajatelt.

Käesolevale lõputööle on püstitatud hüpotees - päästeteenistuse erialal lõpetanute lõputöid on teenistuse siseselt vähe kasutatud.

Autor soovib välja selgitada, kas hüpotees peab paika või mitte. Võimalusel välja tuua mitterakendamise peamised põhjused ja nende alusel teha ettepanekuid tõhusamaks lõputööde kasutamiseks.

Antud lõputöö eesmärk on saada ülevaade päästeteenistuse töötajate teadlikkusest tehtud lõputöödest ja nende kasutamisest erialases töös.

Selleks, et jõuda püstitatud eesmärgini, on autor esitanud järgmised uurimisküsimused:

- kui palju teavad spetsialistid oma valdkonnas tehtud lõputöödest?
- kas lõputööd on piisavalt kättesaadavad?
- palju on huvi tuntud tehtud lõputööde kohta? (vilistlastelt)

Eesmärgi saavutamiseks viidi läbi empiiriline kvantitatiivne uuring SKA päästekolledži vilistlaste ja regionaalsete päästekeskuste büroode juhatajate, osakonna juhtide ning planeerimis- ja koolitusbüroo spetsialistide seas. Uuringu aluseks oli ankeetküsimustiku koostamine ja tagastatud ankeetide analüüs. Uuringut püüab autor täiustada intervjuudega Päästeameti vastavate osakondade juhatajatega. Autor liigitas tehtud lõputööd ja uuris, palju on töid laenutatud raamatukogust ja vaadatud internetist.

Valimi moodustasid SKA päästekolledži vilistlased ja regionaalsete päästekeskuste büroode juhatajad, osakondade juhid ja koolitus- ja planeerimisbüroo spetsialistid. Valdkonnad, mille töötajaid ankeetküsitlusega küsitleti, olid planeerimine, koolitus, tuleohutus, päästetööd, kriisireguleerimine, häirekeskus ja demineerimiskeskus. Laekunud vastuseid töödeldi MS Excel tabelarvutusprogrammis.

Lõputöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade lõputöödest Sisekaitseakadeemias. Teises peatükis esitatakse läbiviidud uuring nende rakendamise osas. Viimases peatükis pakub autor ettepanekuid olukorra parandamiseks. Lõputöö tulemusena tehakse ettepanekuid, kuidas paremini lõputööde kättesaadavust parandada ja sellega tõhustada nende kasutamist.

Autor tänab lõputöö koostamisel abiks olnud inimesi, samuti vilistlasi ja regionaalsete büroode töötajaid, kes aitasid uurimust läbi viia.

1. LÕPUTÖÖ SISEKAITSEAKADEEMIAS

1.1. Nõuded lõputöö koostamisel

Sisekaitsealine rakenduskõrgkool on õppeasutus, kus toimub riigi sisejulgeoleku ja sisekaitsealise rakenduskõrgkooli põhimääruses nimetatud teistel avaliku teenistuse õppekavadel rakenduskõrgharidusõpe ning võib toimuda magistriõpe ja õpe keskhariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi [Rakenduskõrgkooli seaduse (edaspidi RakKKS) § 2 lg 2]. Seega teostab õppeasutus vastavalt õppekavale ja riigi tellimusele vastava eriala spetsialistide koolitamist. Mainitud seaduses on ära toodud rakenduskõrgkooli ülesanded, et kõrgkoolist väljuvad spetsialistid oleksid igati jätkusuutlikud ja oma valdkonda tundvad spetsialistid.

Rakenduskõrgkooli ülesanne on edendada tööturu vajadustele vastavat elukestvat õpet, pakkuda õppe- ja arendustegevust hõlmavaid teenuseid, teostada rakendusuringuid ning kujundada üliõpilastest vastutustundlikke ja algatusvõimelisi kodanikke (RakKKS § 2 lg 4). Oma missiooni täitmisel teevad rakenduskõrgkoolid koostööd erinevate institutsioonidega (Päästeamet, kohalik omavalitsus, Maksuamet, Politsei- ja Piirivalveamet) ja on aktiivses suhtes avalikkusega, toetades oma valdkonnas tulemusliku arendus- ja innovaatilise tegevuse ning rakendusuringute läbiviimisega ühiskonna arengut.

Lõputööde juhendi koostamisel lähtutakse RakKKS § 15 lõige 4, Vabariigi Valitsuse 18. detsember 2008. aasta määrus nr 178 (edaspidi Kõrgharidusstandard) Kõrgharidusstandard § 8 lõigetest 2 ja 6 ning Sisekaitseakadeemia õppekorralduseeskiri, Sisekaitseakadeemia nõukogu 14.07.2010 otsusega nr 1.1-6/25 (edaspidi Sisekaitseakadeemia õppekorraldus eeskiri) 6. peatükist. Mainitud peatükkides on ära toodud nõuded ja tingimused rakenduskõrgharidusõppe läbimiseks ning rakenduskõrgkooli lõpetamiseks.

Rakenduskõrgharidusõppe lõpetamise tingimused on lõpueksami sooritamine või lõputöö kaitsmine (RakKKS § 15 lg 4).

Et jõuda lõputöö kaitsmisele või lõpueksami sooritamisele, peavad õppekavast tulenevad tingimused täidetud olema. Tingimused on ära toodud RakKKS § 19 lõige 1, kus on kirjas, et õpilane peab olema sooritanud õppekavas ettenähtud eksamid, arvestused ja õppepraktika ning kogunud nõutavad ainepunktid ja kaitsnud lõputöö või sooritanud lõpueksami.

Eelpool mainitud RakKKS toodi välja rakenduskõrgharidusõppe ja rakenduskõrgkooli lõpetamise ja läbimise üldised nõuded, määrusega on aga täpsustatud mahud ja ainepunktide summad.

Autor toob välja eelneva aasta mahu lõputööle. Vastavalt Kõrgharidusstandardile nr. 178 (kehtetu 01.01.2009) moodustab rakenduskõrgharidusõppes lõpueksam või lõputöö õppekavas määratud õppe mahust vähemalt 3 ainepunkti. SKA päästekolledži õppekava järgi andis lõputöö 5 ainepunkti. Mis tähendab, et üliõpilane kulutas oma uurimustööle 200 tundi (Päästeteenistuse eriala õppeplaan 2006). Enne EAP-le üleminemist vastas 1 ainepunkti 40 tunnile (Kõrgharidusstandardi § 24 lõige 1).

Rakenduskõrgharidusõppes moodustab lõpueksam või lõputöö õppekavas määratud õppe mahust vähemalt 5 ainepunkti (Kõrgharidusstandardi § 8 lõige 2). Mis tähendab seda, et lõputööle kulutatakse 130 töötundi, mille jooksul lõpetaja teeb oma uurimustööd. Et saada aru punktide omavahelisest suhtest, toon siia sama paragrahvi lõike 5, kus on ära toodud rakenduskõrghariduse kestvused ja ainepunktid, 4 aastase nominaalajaga õppe maht õppekavas on 240 EAP (ainepunkti). Vastavalt Kõrgharidusstandardi § 3 lõige 1 vastab 1 ainepunkt 26 tunnile tööle, mille õpilane on õppeks kulutanud, õppeaasta maht on 60 ainepunkti, mis on 1560 tundi tööd, mille üliõpilane on õppeks kulutanud. Ainepunkte arvutatakse Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunktides (edaspidi ainepunkt).

Kõrgharidusstandardi § 8 lõikes 6 tuuakse ära, nagu see oli RakKKS § 15 lõige 4, rakenduskõrgharidusõppe diplomi omistamise tingimused.

Sisekaitseakadeemia õppekorralduseeskirja 6. peatükis on Sisekaitseakadeemia lõpetamine, kus on alajaotuste kaupa ära toodud lõpetamiseks vajalikud normid ja tegevused. Sisekaitseakadeemia õppekorralduseeskirja punktis 6.1. Õppekava täitmine,

on ära toodud nõuded ja tingimused, mis peavad olema täidetud, et saada õppekava läbimist tõendav diplom, samuti on eeskirjas toodud tingimused, millal antakse diplom kiitusega (*cum laude*). 6.2. Lõputöö kaitsmine, alapealkirjas on toodud lõputöö kaitsmise komisjoni moodustamine, kaitsmisele pääsemine, eelkaitsmise tingimused ja lõputööde koostamise alused. Punkt 6.3. Lõputöö juhendamine ja retsenseerimine annab ülevaate retsenseerija valimisest, juhendaja, vajadusel kaasjuhendaja tegevusest ja kohustustest. 6.4. Sisekaitseakadeemia õppekorralduseeskirja peatükis Sisekaitseakadeemia lõpetamine alapeatükis on lahti kirjutatud lõpueksami mõiste, komisjoni määramise kord, hindamine ja tegevus lõpueksamile mitte ilmumise korral.

1.2. Sisekaitseakadeemia lõputöö koostamisest ja vormistamisest

Kogu Päästekolledži eksisteerimise ajal on olnud üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhendid (edaspidi juhend), mis on olnud abiks teadus-ja uurimustööde kirjutajale. Juhend on abiks igasuguste üliõpilastööde kirjutamiseks. Et kirjutatav töö saaks võimalikult kvaliteetne, on koostatud juhend, mis võimaldab lihtsalt ja loogiliselt teadustöö tegijal täita teadustööle esitatavad nõuded. Juhendist saab vastuseid vormistamisest kuni kaitsmiseni välja, mis aitavad teadustööde ja üliõpilastööde kirjutajatel orienteeruda uurimuse kirjutamisel.

Erinevatel aegadel on olnud erinevad juhendite pealkirjad, [Teadustöö metoodika alused (Kõverjalg 1993), Üliõpilastööde koostamine ja vormistamine (Kõverjalg 1997), Üliõpilastööde koostamise metoodika (Kõverjalg 2003) ja Üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhend (Karton, Kratovitš, Plaks ja Talmar 2010)], kuid juhenditel on üks ja sama teadustöö või üliõpilastöö kirjutamist toetav eesmärk.

Oluline on määrata oma uurimuse suund ja eesmärgid, alles siis saab hakata otsima vastavasisulist kirjandust. Mida rohkem süüvite oma uurimusse ja selle konkreetsusesse, seda lihtsam on teil leida allikaid. Algul, kui teema ei ole kitsaks viidud, tuleb otsida laiemalt allikaid, mis seda valdkonda kirjeldavad, minnes järjest spetsiifilisemaks ja teemakohasemaks. (O'Leary 2010:71-86)

Juhendis on kirjeldatud teadustööle esitatavad sisulised nõuded, kus tuuakse välja kirjutamise eesmärgid ja põhimõtted, mida jälgida teadustöö koostamisel. Kirjutises on toodud täpne ja korrektne teadustöö kirjutamise stiil. Selles antakse kirjutajale juhiseid selge ja adekvaatse keelekasutuse ning kirjutamise kohta. Samuti saab ülevaade eetilistest nõuetest üliõpilastööde koostamisel.

Juhendis on kindlalt paika pandud punktid, millest lõputöö koosneb. Samuti on seal kirjas mahud ja nii eel- kui ka põhikaitsmisel tehtavad toimingud. Kõik selleks, et ei oleks sisulisi möödalaskmisi lõputöö kirjutamisel.

”Lõputöö koosneb järgnevatest osadest: tiitelleht, annotatsioon, sisukord, vajadusel mõistete ja lühendite selgitus, sissejuhatus, töö põhiosa, kokkuvõte, võõrkeelne kokkuvõte, viidatud allikate loetelu, vajadusel tabelite ja jooniste loetelu ning lisad. Lõputöö maht lisadeta on 35-40 lehekülge.” (Karton jt 2010:17)

Juhendis on toodud hindamiskriteeriumid mille järgimisel vastab tehtud lõputöö keskmisele ”C” tasemele. Tingimused oleksid töö ülesehitus tervikuna, lõputöö teema aktuaalsus ja probleemipüstitus, lõputöö eesmärk, lõputöö uurimisküsimused, hüpotees, teoreetiline osa, empiiriline osa, vormistamine, kokkuvõte, tulemuste analüüs ja tulemused. (Karton jt 2010:17-18)

Juhendis on kirjas, mis on teoreetiline töö, empiiriline uuring, mis erinevused on õigusteaduslikul töö ja kuidas refereerimine ning tsiteerimine erinevad. Asjakohane ja põhjalik on ka viitamise peatükk, kus antakse selge ülevaade korrektsest viitamisest. (Karton jt 2010), seda rohkete ja informatiivsete näidetega.

”Uuringu tulemuste kajastamisel tuleb andmeid esitada ja edastada lihtsalt ja arusaadavalt, eesmärk on anda vajalik ja otstarbekas info lugejateni.” Nii on seda öelnud Kumar raamatus Research methodology a step- by- step guide for beginners. (Kumar 2011:291)

Juhendis on välja toodud võimalikud uuringumeetodid, andmete edastamise võimalused, kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimismeetodid, statistiline andmeanalüüsi meetod ja üldistav statistika. (Karton jt 2010)

Autor toob välja eelkaitsmise, suulise kaitsmise tingimused. Lõputöö eelkaitsmise eesmärgiks on anda hinnang lõputöö kaitsmisküpsusele. Eelkaitsmisel antakse tööle üks järgnevatest hinnangutest: lubada töö kaitsmisele, lubada töö kaitsmisele tingimisi ja mitte lubada tööd kaitsmisele. Töödele, mis vastavad nõuetele, tehakse veel parandamisettepanekuid. Eelkaitsmine viiakse läbi akadeemia õppejõudude poolt. (Karton jt 2010)

Lõputöö hinnet mõjutab oluliselt retsensendi hinnang. Retsensent analüüsib tööd põhjalikult ning annab mitmekülgse ülevaate töö sisulisest ning vormilisest poolest. Soovituslikud retsensiooni ülesehituse punktid oleksid: hinnang töö aktuaalsusele ja eesmärgile, hinnang töö ülesehitusele, hinnang töö teoreetilisele osale, hinnang töö empiirilisele osale, hinnang töö analüüsi ja järelduste osale, hinnang töö vormistamisele ja viitamisele ning retsensiooni kokkuvõtte. (Karton jt 2010)

”Retsensioon esitatakse tudengile kolm päeva enne kaitsmist, seega on tudengil võimalus ennast ette valmistada ja argumentatsioonid välja töötada.” (Karton jt 2010:43-44)

Suuline kaitsmine toimub komisjoni ees. Komisjoni kuuluvad välisliikmed ja akadeemia töötajad. Komisjoni koosseis kinnitatakse ministri käskkirjaga. Suulise kaitsmise käigus jälgitakse üldtunnustatud akadeemilisi tavasid: lugupidamine, objektiivsus ja viisakus. Kaitsmine kestab ligikaudu 30-40 minutit tudengi kohta. Kaitsmisel lähtutakse järgnevast: komisjoni esimehe ja komisjoni tutvustamine, üliõpilase kaitsekõne (esitamise pikkuseks on 7-10 minutit), retsensiooni ettekandmine ja retsensendi küsimuste esitamine, komisjoniliikmete küsimused, lõputöö juhendaja arvamus ning kaitsja lõpu- ja tänusõnad. Komisjon hindab kaitstud töid kinnisel koosolekul, reeglina samal päeval. Kaitsmiskomisjoni otsuse teeb teatavaks komisjoni esimees nii üliõpilasele kui ka kõigile kohalviibijatele. Suuliseks kaitsmiseks valmistatakse ette slaidprogramm ja vajadusel kaitsekõne. (Karton jt 2010:45-46)

1.2.1. Teadustöö

Erinevad allikad tõlgendavad teadust ja teadustööd erinevalt, autor on välja toonud neist mõned. ”Kõikide teadustööde eesmärgiks on koguda teadmisi, midagi, mida enne ei

teatud ja millega saab põhjendada saadud tulemusi. See tähendab, et pakutakse kirjeldust ja tegevuskäiku sellest, mis on tehtud. Protsessi, kus pakutakse välja selgitusi, seletusi ja analüüse, nimetatakse kujundavaks teooriaks. Kõige märkimisväärsem teadmine teadustöös on algne teadmine, mitte ümbertöötatud olemasolev teadmine, vaid loodud teadmus, mida pole enne avaldatud.” (McNiff, Whitehead 2009:12)

Oxfordi sõnaraamatu järgi on teadustöö “Süsteemaatiline allikate ja materjalide uurimine, eesmärgiga avaldada fakte ja jõuda uutele järeldustele.” (Oxford dictionaries...28.02.2011)

“Üliõpilastööde koostamise üheks eesmärgiks on eetilisi põhimõtteid järgides teadustööle esitatavate nõuete omandamine ja esitamine. Sellest tulenevalt peavad üliõpilastöö, eriti kursuse-, lõpu-, ja magistritööd, vastama üldistele teadustöö kriteeriumitele, mille peamised nõuded on originaalsus, objektiivsus, tolerantsus, tõestatavus, kontrollitavus, täpsus, süsteemsus, kriitilisus ja selektiivsus.” (Karojn jt 2010:7)

Teadustöö eesmärk on uute teoreetiliselt põhjendatud või praktilise kogemusega kinnitatud teadmiste saamine ja nende esmarakendamine. (Müürsepp, Toomepuu ja Varend 2003:6)

1.2.2. Lõputöö

Refereeritud autorid on öelnud, et esimene teaduslik töö on juhendaja suunamisel kirjutatav üliõpilase iseseisev teaduslik töö, aktuaalsest teoreetilisest või praktilist probleemi käsitlev ja lahendust pakkuv teoreetilis-rakenduslik uurimus. Tööst ilmnevad üliõpilase omandatud teoreetilised teadmised, erialainfo valdamine ja selle kasutamine. Samuti tuleb välja üliõpilase seisukohtade põhjendamise ja esitamise oskus. (Aarma ja Kalle 2003:47-49)

Vastavalt Sisekaitseakadeemia üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhendile on lõputöö kui teadustöö selgitus. “Lõputöö on juhendaja suunamisel kirjutatav üliõpilase iseseisev teoreetiline või empiirilise suundumusega teaduslik töö. Lõputöös

demonstreerib üliõpilane omandatud teoreetilisi erialasi teadmisi, loogilist mõtlemist, argumenteerimisoskust ning oma seisukohtade esitlemisoskust.”(Karton jt 2010:16)

TÜ majandusteaduskonna juhendi järgi on lõputöö eesmärk näidata, kas üliõpilane on omandanud teaduskeele kasutusoskuse ning tööde vormistamise oskuse, tööst peab välja tulema üliõpilase panus uurimisprobleemi käsitlemisel, uurimismetoodika arendamisel ning uurimustulemuste analüüsimisel ja üldistamisel. (Kaldaaru, Paas, Sikk, Reiljan ja Philips 2004:9-11)

1.3. Lõputöö eesmärk

Üks võimalus kirjutada uurimustööd, mis on teistele kasulik, on määratleda enda jaoks ära, miks on sinu uurimus-teadustöö teistele sama valdkonna uurijatele või praktikutele tähtis. Teema väljapakkuja peaks endalt küsima sama küsimuse, mida küsib retsensent: “Miks peaksin sellest teemast huvituma?” Kui sellele küsimusele ei saada ühtegi teoreetilist või praktilist vastet, siis ei tasu seda uurimustööd teha. Üks võimalus, kuidas uurimustöö näitab oma tähendust ja tähtsust on see, et uurimustöö testib adekvaatselt küsimuse hüpoteese. (Vanderstoep ja Johnston 2009:43-44)

Vanderstope ja Johnstoni järgi peab organisatsioonile tehtav uurimustöö kindlasti vastama küsimusele ”Keda huvitab?”. Just selle küsimuse järgi tehakse kindlaks valdkond ja ala, milles uurimustöö teha. Seda selleks, et organisatsioonil oleks võimalik tehtud uurimustööd realselt ja konkreetsetel juhtudel kasutada. Hea uurimustöö aitab tegelikkuses lahendada päriselu küsimusi. (Vanderstoep ja Johnston 2009:45)

Rahvusvahelisel infotöötlemise konverentsil Philadelphias toodi välja üks põhiline mõte: et akadeemiline uurimustöö oleks tähtis, peaksid uurimustöö tegijad proovima teooriat praktilistes olukordades ja organisatsioonides kasutada. (Avison, D., Lau, F., Myers, D., Nielsen, P. 1999:94)

Ralph W. Kuncil ütles ajakirjas Academe, et läbi uurimistöö saame me efektiivsemat teadmist. Seda seoses sellega, et ülikoolides tehtav uurimustöö on väärtuslik, kui sellest saab keegi kasu. (Kuncil 2004)

Professor Aimre on Vebis Aut Re's öelnud, et teadustöös on väärtuslikud ka väärarvestused või nn objektiivsed takistused ning koos nende kirjelduse ja analüüsiga liigutakse teadusliku tõe selgitamisele metodoloogiliselt lähemale. (Aimre 06. 2008)

Iga uurimustöö, mis tehakse mingi probleemi või asjaolu lahendamiseks, on tähtis. Isegi siis, kui on tehtud valed otsused või arvestused. Kõige tähtsam on panna paika huvigrupp, kellele hakatakse tööd tegema. Ja loomulikult kriitiline ja tolerantne suhtumine enda tegevustesse ning teiste soovitude ja nõuannetega arvestamine. (Aimre 06. 2008)

1.4. Päästekolledžis tehtud lõputööd

“Esmakordselt mainiti päästekolledžit kui akadeemia koosseisus olevat kolledžit Vabariigi Valitsuse määruses nr 209 7. juulist 1993, millega Eesti Sisekaitse Akadeemia nimetati ümber Eesti Riigikaitse Akadeemiaks. Seda võibki lugeda kolledži loomise päevaks, sest muud asutamisdokumenti kolledži kohta pole.” (Angelstok 2009:5)

Alates 1993 aastast, millal loodi Sisekaitseakadeemia Päästekolledž, on päästekolledžis lõpetamiseks kirjutatud lõputöid. Kuni tänase päevani ehk 02.03.2011 on SKA's kokku kirjutatud 317 edukalt kaitstud lõputööd. Autor on ära lugenud, kui palju on füüsiliselt laenutatud lõputöid SKA raamatukogust ja saanud andmeid RIKSWEB'is vaadatud lõputööde kohta.

Uuringu tulemustest selgub, et RIKSWEB'is on üleval, 03.03.2011 seisuga, päästekolledžist 26 lõputööd. Ülevalolevad lõputööd on aastatest 2009-2010. 26 ülevalolevast lõputööst on vaadatud 18 lõputööd. Keskmiselt on RIKSWEB'is töid klikitud 0,33 korda kogusummast. Selgituseks niipalju, et RIKSWEB'is saavad lõputöid vaadata ainult akadeemia õpilased, õppejõud ja akadeemiaga lepingulises suhtes olevad inimesed. Raamatukogus saavad lõputöödega tutvuda kõik soovijad kohapeal. Raamatukogu hakkas laenutuste üle arvet pidama alates 01.12.2008. Raamatukogus on lõputöödega tutvumas käidud ajavahemikus 01.12.2008-02.03.2011 kokku 268 korda.

Et anda parem ülevaade SKA raamatukogust väljavõetud lõputööde arvude kohta koostas autor tabeli 1. Selles on ära toodud lõputööde laenutamine aastate ja laenutuste arvu järgi.

Tabel 1. Sisekaitseakadeemia raamatukogust laenutatud päästekolledži lõputööd 01.12.2008-02.03.2011

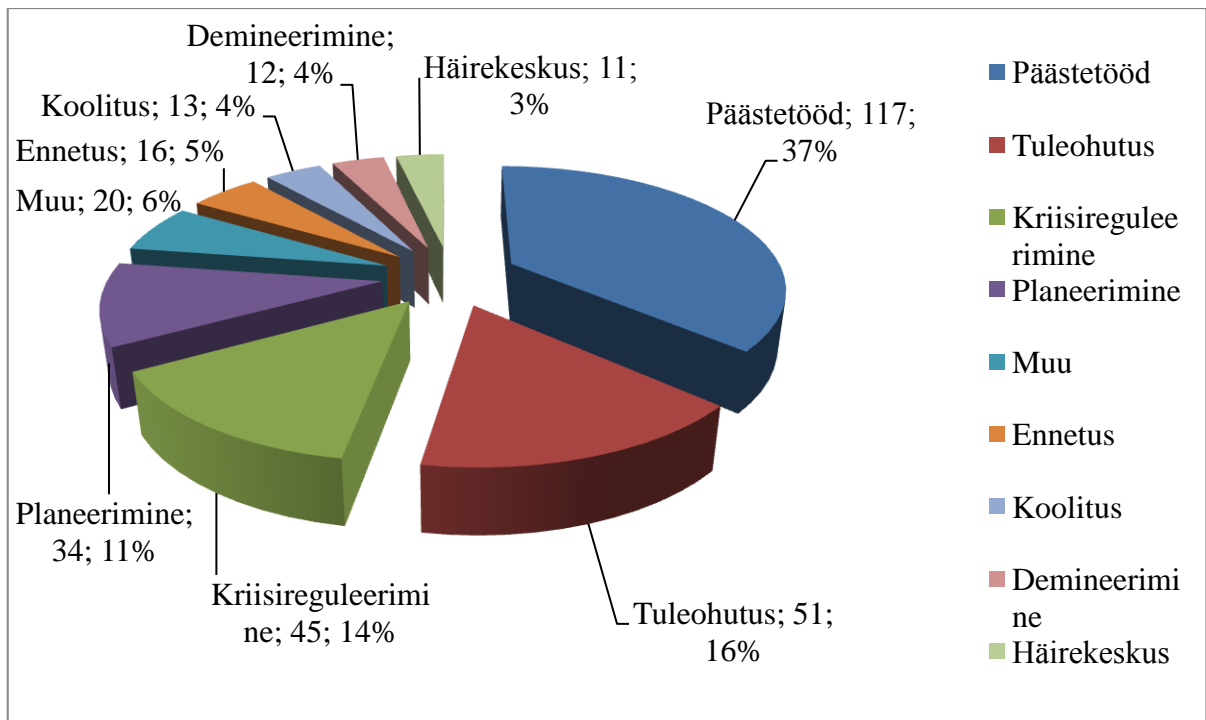
Aasta	Laenutuste arv	Muu
01.12.2008	5	
01.01.2009	80	
01.01.2010	90	
01.01.2011- 02.03.2011	12	81 lõputöö väljavõtu lehte ei saa liigitada, kuna puudub väljavõtja nimi ja daatum
Kokku	187	81

Allikas: Autori kogutud andmed SKA raamatukogust

Tabelist 1 on näha, et 01.12.2008 hakati lõputööde väljaandmist loendama. 2008 aastal võeti lõputöid lugemiseks viiel korral. 2009 aastal laenutati lõputöid 80 korral, 2010 aastal laenutati lõputöid 90 korral ja vahemikus 01.01.2011-02.02.2011 12 korral. Laenutussedelite kokkulugemisel selgus, et 81 sedelit on statistika pidamiseks kõlbmatud, kuna sedelitel puudub laenutamise daatum, milleta ei ole võimalik sedeleid kuhugi lahterdada.

1.5. Tehtud lõputööde liigitus

Autor koostas SKA kodulehelt saadud andmetele (e- lõputööd) tuginedes tabeli 2. (LISA 1). Selles on välja toodud 1997-2010. aasta lõpetajate lõputööd valdkondade lõikes. Tulemustest parema ülevaate andmiseks koostas autor joonise 1.

Joonis 1. Päästekolledži lõputööde liigitus

Joonisel 1 on valdkondade lõikes välja toodud tehtud lõputööd aastatel 1997-2010. Sellelt on näha, et suur osa lõputöödest (37%) on tehtud päästetööde valdkonnas. Järgneb tuleohutuse valdkond, kus on kaks korda vähem lõputöid tehtud, 16% lõputöödest; kolmandaks on kriisireguleerimise valdkond, kus on tehtud 14% lõputöödest. Ülejäänud valdkondade lõputööd jaotuvad suhteliselt võrdselt: planeerimise valdkond (selle all on mõeldud regionaalsetele päästekeskustele tehtud lõputöid) - 11% lõputöödest, "muu" - 6% lõputöödest, ("Muu" all on mõeldud lõputöid, mis on tehtud statistikast, lennupäästest, sotsiaalsetest uuringutest vms.), koolituse valdkonnas ja demineerimise valdkonnas on tehtud 4% lõputöödest ning häirekeskuse valdkonnas 3% kõigist lõputöödest.

2. PÄÄSTEKOLLEDŽI LÕPUTÖÖDE RAKENDAMISE UURING

2.1. Uuringu metodoloogia

Käesoleva uurimusega soovib autor välja selgitada SKA päästekolledži lõpetanute lõputööde rakendamise aktiivsuse ning peamised põhjused, miks ei leia tehtud tööd vastavas valdkonnas kasutust.

Lõputöö autor soovib leida vastust küsimustele, mis aitavad selgitada:

- kui palju teavad spetsialistid oma valdkonnas tehtud lõputöödest
- kas lõputööd on piisavalt kättesaadavad
- palju on huvi tuntud tehtud lõputööde kohta (vilistlastelt)
- kuidas hinnatakse päästekolledži lõputööde taset
- kas lõputöid kasutatakse erialaselt

Uurimuse teostamise põhjuseks oli soov välja selgitada päästekolledži lõputööde rakenduse ulatus. Ühtlasi selgitada, mil määral kasutatakse tehtud lõputöid ning soov saada ülevaadet sellest, millises valdkonnas on tehtud lõputööde arv suurim. Liigitus on ära toodud Tabelis 1, lehekülg 15.

Dokumendianalüüsiks sai autor andmed SKA raamatukogust ja RIKSWEB'i andmebaasist, samuti SKA koduleheküljelt. Kasutatud nimekirjad ja andmed sisaldasid lõputööde nimistut, füüsiliselt laenutatud lõputöid ja veebikeskkonnas vaadatud lõputööde „klikkimise“ andmeid. Neist lähtudes tegi käesoleva töö autor kokkuvõtvaid järeldusi, mida kasutas küsimustike koostamisel ja ettepanekute tegemisel. Analüüsi osa on esimeses peatükis, lehekülgedel 14-16.

Käesoleva uuringu valimi moodustasid SKA päästekolledži vilistlased ja regionaalsete päästekeskuste osakondade juhid, büroode juhatajad, planeerimis- ja koolitusbüroo töötajad ning Päästeameti Päästetöödeosakonna, Tuleohutsosakonna, Kriisireguleerimisosakonna ning Demineerimiskeskuse juhatajad.

Käesolev uuring viidi päästekolledži vilistlastele läbi veebiküsitlusena ajavahemikul 17. märts 2011 kuni 31. märts 2011. Osalemise palve esitati elektronkirjaga 234 vilistlasele. Küsitlus paiknes internetiaadressil, kus vilistlastel paluti täita ankeet. Osalemispalve saadeti vilistlastele, kelle kontaktandmed õnnestus autoril saada. Ankeetküsimustikule eelnes valdkonna tutvustus. Küsitlusele vastamine oli anonüümne. Vastamine võttis aega orienteeruvalt 3-5 minutit. Ankeetküsimustikule eelnes valdkonna tutvustus. Ankeetküsimustikus kasutas autor valikvastustega küsimusi. Küsimusi oli kokku 7. Küsitluses paluti vilistlastel anda vastuseid, kus päästkeskuses vastaja töötab, mis aastal lõpetas, kas vastajaga on seoses lõputööga ühendust võetud. Lisaks küsiti vilistlaste arvamust lõputööde kvaliteedi kohta ja selle kohta, mida oleksid nemad soovinud teha kooli lõpetamiseks (eksam, lõputöö). Küsitluse ankeet on lisatud töö lõppu (LISA 2).

Teine küsitlus viidi läbi regionaalsete päästkeskuste osakondade juhtide, büroojuhatajate ja koolitus- ning planeerimisbüroo spetsialistide seas ajavahemikus 24. märts kuni 8. aprill 2011. aastal veebiküsitlusena. Osalemispalve esitati elektrooniliselt 60 regionaalse päästkeskuse töötajale. Küsitlus paiknes internetiaadressil, kus valimil paluti täita ankeet. Valimi andmed sai autor vastavate päästkeskuste kodulehekülgedelt. Küsitlusele vastamine oli anonüümne. Vastamine võttis aega orienteeruvalt 5 minutit. Ankeetküsimustikule eelnes valdkonna tutvustus. Ankeetküsimustikus kasutas autor valikvastustega küsimusi. Küsimusi oli kokku 6. Küsitluses küsiti respondentidelt nende ameti kohta, kas nad on kursis päästekolledžis kaitstud lõputöödega, kas on kasutanud oma töös lõputöid ning kuidas hindavad kasutatud lõputööde taset. Lisaks küsiti respondentidelt, kas neil on ettepanekuid lõputööde taseme tõstmiseks ja rakendamiseks, kuidas hindavad vastajad lõputööde kättesaadavust ning kuidas neid vajadusel parandada. Küsitluse ankeet on lisatud töö lõppu (LISA 3).

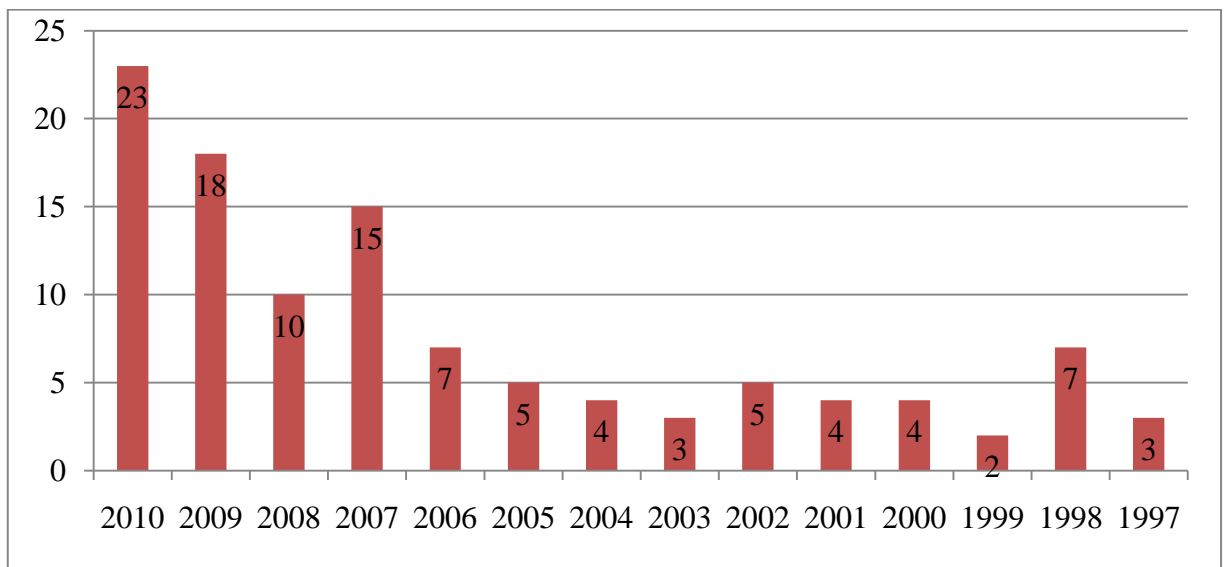
Küsitluste tulemuste täiendamiseks kasutati struktureeritud intervjuud Päästeameti osakonna juhatajatega. Intervjuu eesmärk oli uurida erinevate päästeala valdkondade juhtide arvamust lõputööde teemade valiku, taseme, kättesaadavuse, rakendatavuse jm kohta. Intervjuud viidi läbi ajavahemikus 26. aprill kuni 29. aprill 2011. aastal. Intervjuud sisaldasid küsimusi lõputööde teemade leidmise kohata, kursisoleku kohta oma valdkonnas kirjutatud lõputöödega, lõputööde kvaliteedi kohta ja

osakonnajuhatajate nägemus lõputöödest, mis oleksid rakendatavad. Intervjuu viidi läbi Päästeameti Päästetööde osakonna osakonnajuhataja Kuno Tammeauga, Kriisireguleerimise osakonna juhataja Jaan Trossiga, Tuleohutusjärelevalve osakonna juhataja Rait Pukiga ja Demineerimiskeskuse juhataja Arno Pugoneniga. Intervjuud viidi intervjuueeritavatega läbi vahetult ja kokkulepitud ajal.

Järgnevas alapeatükides toob autor välja erinevate uurimusmeetodite tulemused koos analüüsiga.

2.2. Küsitlus vilistlastele

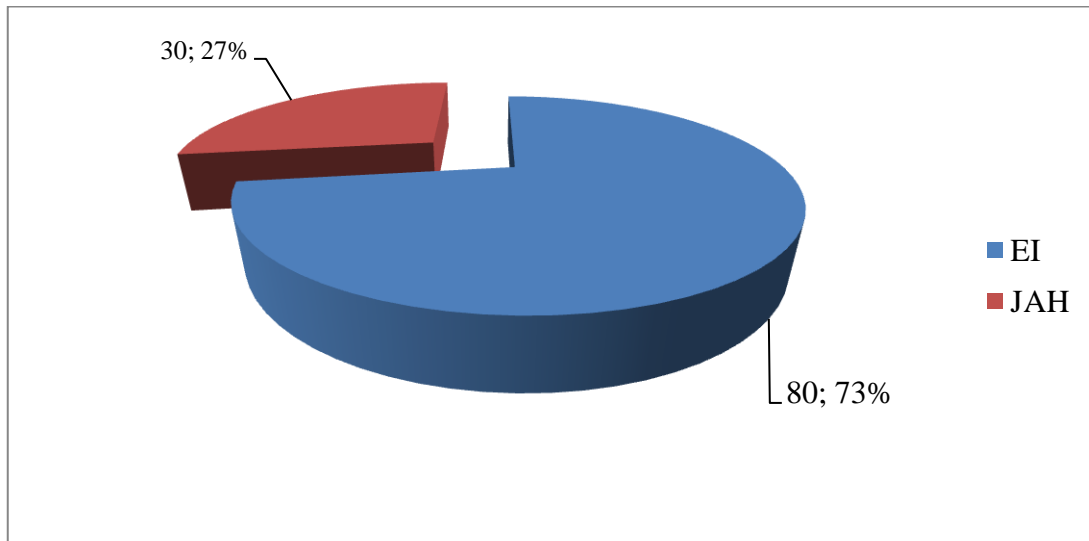
Küsitlusele vastas 110 vilistlast, mis teeb tagasisideks 47% kogu valimist. Vastused laekusid neljast regionaalsest päästekeskusest, Päästeametist, Politsei- ja Piirivalveametist (edaspidi PPA), Politsei- ja Piirivalveameti lennusalgast, Tehnilise Järelevalve Ametist (edaspidi TJA), Kahjuennetus OÜ ja Sisekaitseakadeemiast. Vastav jaotis on ära toodud LISA 5 tabelis 4. Samuti saab öelda, et ankeedile vastasid kõigi aastakäigu lõpetajad, vastav jaotus toodud ära LISA 4 tabelis 3. Andmete parema ülevaate jaoks koostas autor joonise 2.

Joonis 2. Küsitlusele vastajad lõpetamise aasta lõikes

2.2.1. Küsitluse tulemuste kokkuvõte

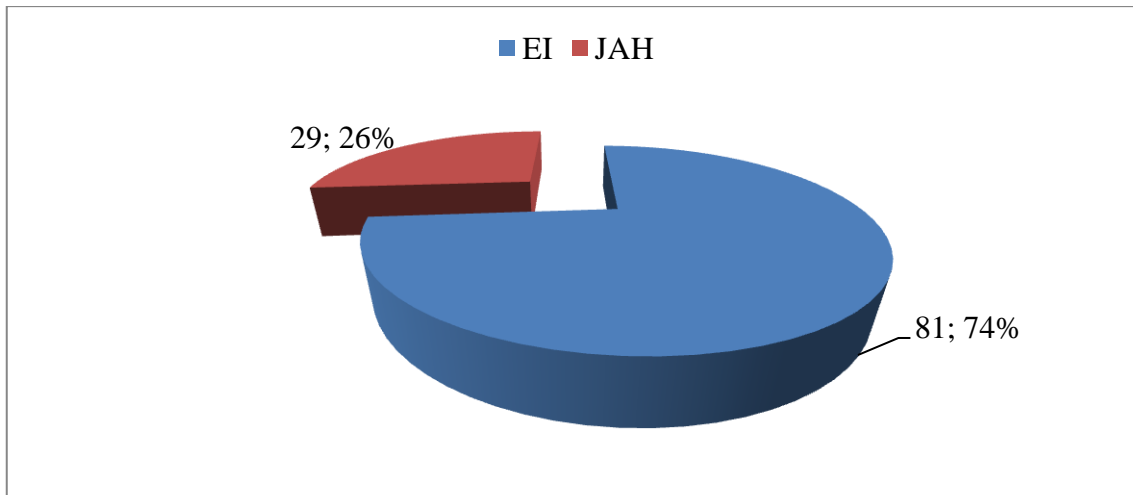
Uuringu ühes küsimuses soovis autor päästekolledži vilistlastelt teada saada, kas nendega on peale lõputöö kaitsmist ühendust võetud. Autor koostas ankeedist tulenevatest andmetest parema ülevaate saamiseks joonise 3.

Joonis 3. Vilistlastega ühendust võtmise jaotus peale lõputöö kirjutamist

Joonisel 3 on välja toodud vilistlaste vastused küsimusele, kas nendega on ühendust võetud peale lõputöö kirjutamist. Nagu jooniselt nähtub, siis 80 vilistlasega 110-st ei ole ühendust võetud, see teeb 73% kõigist vastanutest. 30 juhul 110-st on vilistlastega ühendust võetud, mis on 27% kõigist vastanutest.

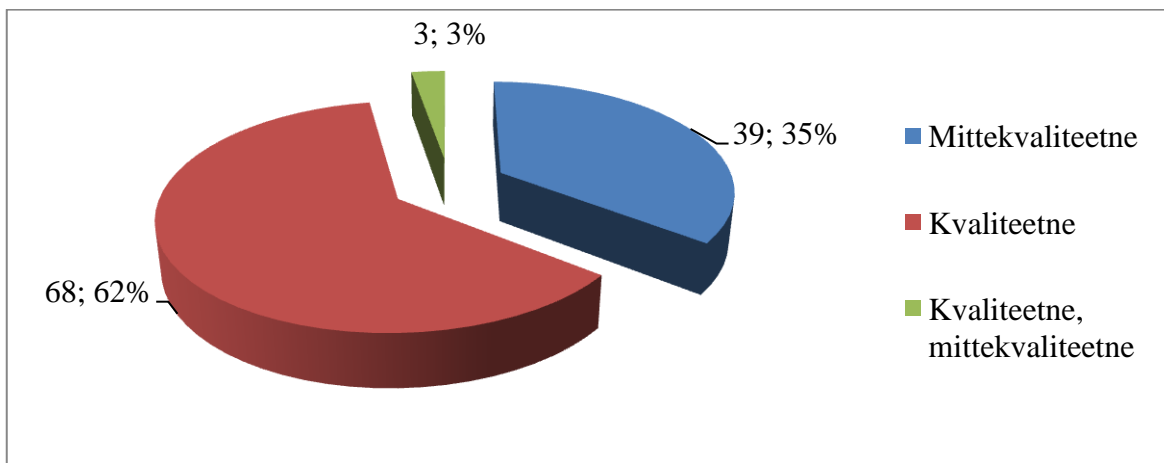
Uuringu küsimuses uuris autor vilistlastelt, kas neile teadaolevalt on nende lõputööd erialaselt kasutatud. Autor koostas andmetest parema ülevaate saamiseks joonise 4.

Joonis 4. Kirjutatud valdkonnas lõputöö erialase kasutamise jaotis

Joonisel 4 on välja toodud vastused, kus vilistlased vastasid küsimusele, kas nende teada on lõputöid kasutatud antud valdkonnas. Nagu jooniselt nähtub, siis vastasid vilistlased "Ei" 81 korral 110-st, mis teeb protsentuaalselt 74% kõigist vastanutest. Samale küsimusele vastasid "Jah" 110-st vastanud vilistlastest 29, mis teeb 26% kõigist vastanutest.

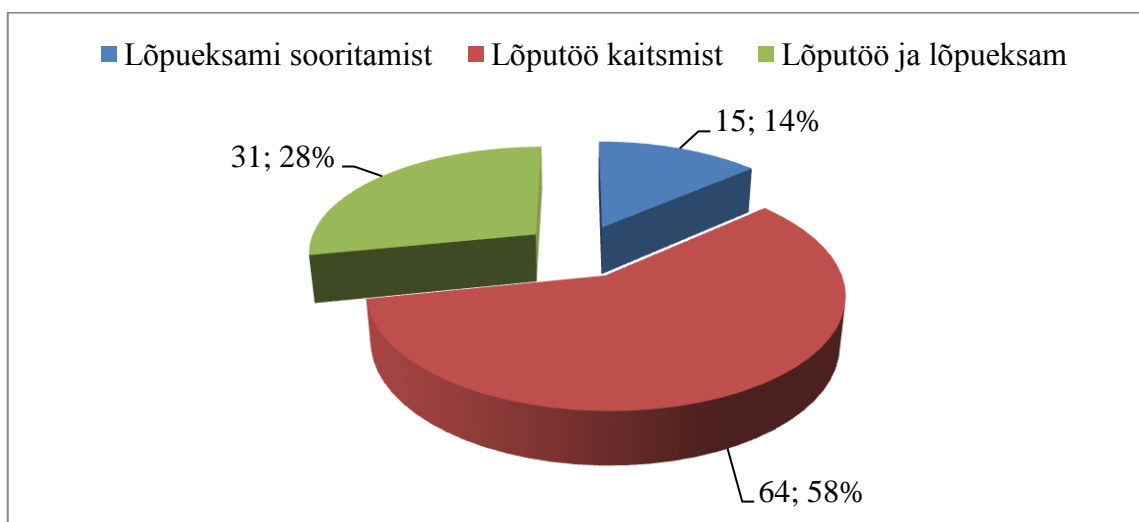
Uuringu küsimuses küsis autor, mida arvavad vilistlased päästekolledži lõputööde kvaliteedist. Samuti palus autor vilistlaselt vastuse "mittekvaliteetne" põhjendust. Autor tõi joonises 5 andmete iseloomustamiseks välja vastuse protsendid ja vastajate jagunemise.

Joonis 5. Vilistlaste hinnang lõputööle

Nagu jooniselt 5 on näha, vastas küsimusele, kas Teie arvates on lõputöö päästekolledžis kvaliteetne, 68 vilistlast 110-st, et lõputöö on kvaliteetne, mis teeb 62% koguvalimist. Samale küsimusele vastas 39 vilistlast mittekvaliteetne, mis teeb koguvalimist 35% ja 3 vilistlast vastas nii kvaliteetne, kui ka mittekvaliteetne, koguvalimist teeb see 3%.

Uuringu küsimuses uuris autor, mida oleksid vilistlased eelistanud päästekolledži lõpetamiseks – kas lõpueksami sooritamist või lõputöö kaitsmist. Vastuste paremaks avaldamiseks koostas autor joonise 6.

Joonis 6. Päästekolledži lõpetamise eelistus vilistlastel

Joonisel 6 on välja toodud vastused küsimusele, mida oleksite eelistanud Teie päästekolledži lõpetamiseks. Joonis 6 kujutab küsitlusele vastajate jaotumist kolme variandi vahel. Jooniselt 6 on näha, et suurim osa vastajatest on lõputöö kaitsmise poolt 64 (58%) vastajat 110. Oluliselt vähem ollakse lõputöö ja lõpueksami poolt 31 (28%) ja ainult lõpueksami poolt oli 15 (14%) vastanut.

2.2.2. Küsitluse tulemuste analüüs

Tuginedes küsitluse tulemustele, võib väita, et valdavalt ei ole vilistlastega seoses nende kirjutatud ja kaitstud lõputöödega ühendust võetud. Seda näitab "Ei" vastanute protsent, mis on võrreldes "Jah" vastanutega ülekaalus. Tasub välja tuua ka seda, et 30 "Jah" vastajast 18 tööd kasutati eesmärgipäraselt - millegi edasiarendamiseks, väljatöötamiseks või teenistuses kasutamiseks. Küsitlusest selgub, et vilistlastega on ühendust võetud erinevatel põhjustel. Autor toob välja enim kirjeldatud põhjused: taheti sarnasel teemal lõputööd kirjutada, võeti ühendust juhendamise ja retsenseerimise eesmärgil. Vilistlastega on ühendust võetud ka teemade edasiarendamiseks ja lõputöid on kasutatud õppematerjalide koostamisel. Lisaks selgus küsimusest, kas vastajad teavad, et nende töid on erialaselt kasutatud, et valdav osa ei tea, kas nende lõputöid on kasutatud lõputööde kirjutamise valdkonnas. "Jah" vastanutel paluti selgitada kasutaja ja kasutamise eesmärki. Selgus et peamised lõputöö erialased kasutajad ja kasutamise eesmärgid olid: 5 vastajat väitis, et kasutavad ise oma töös, peale teiste kasutajate. Töid on kasutatud riskianalüüsi koostamistel, töös kirjeldatud suundi jälgitakse ja arendatakse edasi, kasutab koolitusbüroo, loengute andmiseks ja õppekirjanduse edasiarendamiseks. Ametkondlikul eesmärgil kasutavad lõputöid päästekeskus ja maavalitsus. Operatiivkaartide- ja plaanide koostamisel. Konkreetsetes projektis, mis puudutab sotsiaal- ja hoolekandeesutuste tuleohutuse tõstmist, kasutaja Päästeamet. Sunnivahendi menetlemisega ja vääртеomenetluse rakendamisega, rakendajaks tuleohutusbüroo. Teavitustöö edasiarendamiseks, varustuse soetamiseks juhendi väljatöötamisel. Ennetustöö projektide kirjutamisel.

Organisatsiooni töötajad on mainekujundajad, seda ka päästealal. Sellest tulenevalt paluti vastanutel avaldada arvamust lõputööde kvaliteedi kohta. Küsitlusest selgus, et vilistlased hindavad päästekolledžis kirjutatud lõputöid kvaliteetseteks. Oli ka mittekvaliteetse hinnangu andjaid ning seda paluti põhjendada. Põhjused olid järgmised: juhendajate keeruline leidmine, lõputööd on suuresti refereerivat laadi, kaasaegse erialase kirjanduse puudumine, koostamine jäetakse liiga hiliseks ja valitakse teema, mis on lihtne, mitte vajalik. Küsitluse tulemused vastasid autori ootustele, kuna autor eeldas, et lõputöid hinnatakse kvaliteetseteks.

Kuna rakenduskõrgkooli saab lõpetada kas eksami või lõputööga, küsiti vilistlastelt nende arvamust. Vilistlaste vastustest selgus, et nad oleksid tahtnud päästekolledži lõpetada lõputööga. Mida autor pidas igati mõistuspäraseks, kuna see võib olla ainuke teadustöö tegemise võimalus. Lõputöö valimise põhjused olid järgmised: näitab üliõpilase analüüsi ja järelduste tegemise oskust, saab spetsialiseeruda tulevikus tööleasuvasse valdkonda, võib olla ainus teadustöö tegemise kogemus ja komisjoni liikmed kui tulevased tööandjad, saavad lõpetajast parema ettekujutuse. Mõnevõrra tuli autorile üllatusena see, et eelistati lõputöö ja eksami koostegemist ainult eksamile. Autor arvas, et eelistatakse ainult lõputööd, kuid tulemused näitasid vastupidist. Tulemuste järgi võiksid lõpetajad teha ka lõputöö ja lõpueksami, nii arvas üks kolmandik kõigist vastajatest. Selgitusteks tõid vastajad järgmised põhjused: eksam näitab, kuidas teadmised on omandatud ja lõputöö näitab inimese analüüsioskust, eksam ja lõputöö, kuna ei ole spetsialiseerumist, arvatakse veel, et lõputöö ei too esile omandatud teadmisi, seda võiks kompenseerida eksamiga. Eelistustest jäi kolmandaks lõpueksam, mida oleks tahtnud päästekolledži lõpetamiseks teha. Peamised põhjused vastanute jaoks olid: näitab üldist erialast teadmiste taset ning lõpetamise tulemus sõltub täielikult kadetist endast.

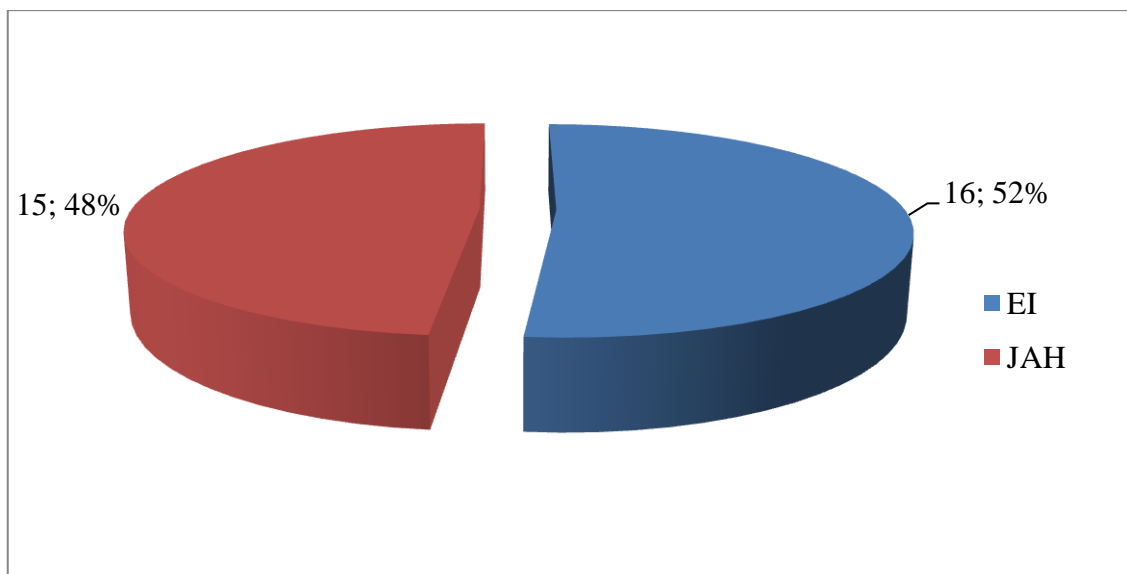
2.3. Küsitlus päästeteenistuse töötajatele

Küsitlusele vastas 31 regionaalse osakonna ja büroo töötajat, mis teeb tagasisideks 52% kogu valimist. Kuna vastamisaktiivsus oli väike saatis autor respondentidele kaks meeldetuletust koos uue viitega ankeedi asukoha kohta. Selle tagajärjel sai autor tulemi mida näete lõputöös.

2.3.1. Küsitluse tulemuste kokkuvõte

Autor koostas küsitluste andmetele tuginedes tulemusest parema ülevaate andmiseks joonise 7. Sellel on välja toodud respondentide vastused küsimusele, kas vastajad on kursis nende töövaldkonnas kirjutatud lõputöödega.

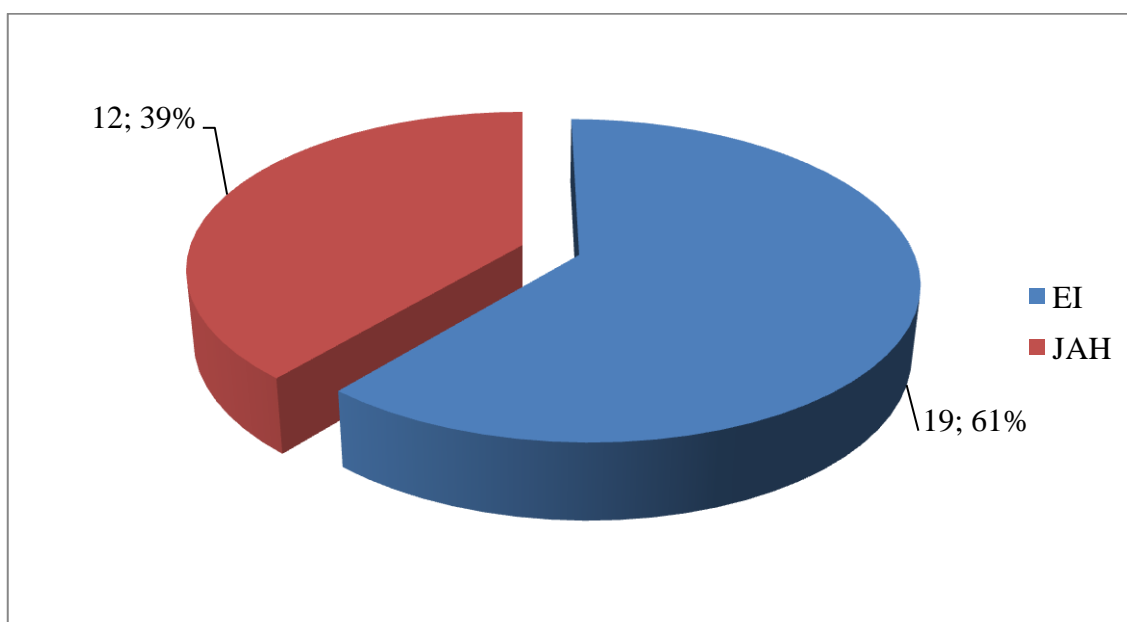

Joonis 7. Kas ollakse kursis vastanu töövaldkonnas tehtud lõputöödega

Joonisel 7 on näha, et vastanute osakaal jaguneb selles küsimuses võrdselt. 31 vastanust 15, ehk 48% koguvastust, ütleb, et on kursis tehtud töödega. Teine pool vastanutest (52%) väidab, et nemad ei ole nende valdkonnas tehtud töödega kursis.

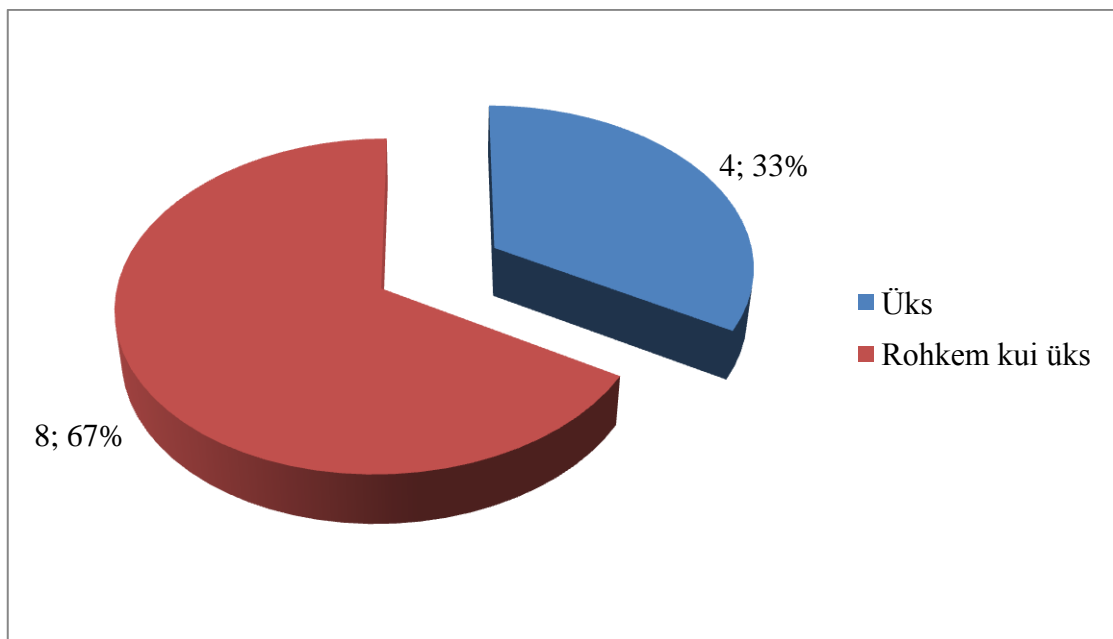
Autor koostas küsitluse tulemusel tuginedes joonise 8, millel on välja toodud vastused küsimusele, kas vastanu on rakendanud tehtud lõputöid oma erialasel töö.

Joonis 8. Vastanute poolt lõputööde kasutamise jagunemine

Joonisel 8 on näha, et 19 vastajat 31 on vastanud, et nemad ei ole kasutanud tehtuid lõputöid oma töös, mis teeb kõigist vastanutest 61%. 12 vastajat 31 on kasutanud tehtuid lõputöid oma töös, mis teeb 39% kõigist vastanutest.

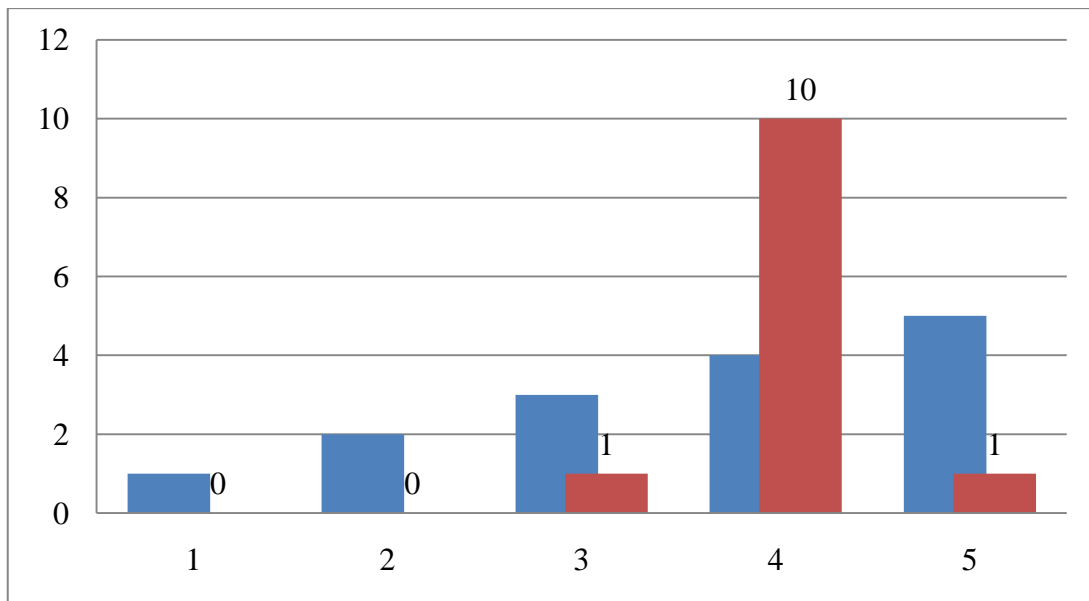
Küsimusele, kas vastaja on oma töös kasutanud antud valdkonnas kirjutatud lõputöid, paluti vastajal anda ka hinnang, mis suurusjärgus töid on kasutatud. Tulemused on ära toodud joonisel 9. Siin on vastanud vaid need küsitletavad, kes olid lõputöid kasutanud.

Joonis 9. Kasutust leidnud lõputööde suurusjärg

Tulemus näitab, et vastajad on kasutanud rohkem kui ühte lõputööd. 12 vastanust, kes on kasutanud tema erialaselt kirjutatud lõputööd, vastas 8, et on kasutanud rohkem, kui ühte lõputööd. 12 vastanust 4 väitis et on kasutanud ühte lõputööd.

Küsimusele, kuidas hindate kasutatud lõputööde taset viie palli süsteemis (puudulik, kasin, rahuldav, hea, väga hea) vastuste ära toomiseks koostas autor joonise 10. Siin on käsitletud ainult neid vastajaid, kes on oma valdkonna töös lõputööd kasutanud.

Joonis 10. Erialaselt kasutatud lõputööle antud hinnang

Jooniselt 10 selgub, et vastajad hindavad viie pallis süsteemis kasutatud lõputöid nelja palli vääriliseks nii arvab kümme vastajat kaheteistkümnest. Üks vastaja hindas kasutatud lõputöid kolme palli vääriliseks viiest pallist ja üks vastaja hindab kasutatud lõputöid viie palli vääriliseks viie palli süsteemis.

2.3.2. Küsitluse tulemuste analüüs

Tuginedes küsitluse tulemustele, võib väita, et vastanud osakondade juhtide, büroode juhatajate ning koolitus- ja planeerimisbüroode spetsialistide kursisolek töövaldkonnas kirjutatud lõputöödega jaguneb võrdselt "Jah" ja "Ei" vastuste vahel. See tuli autorile üllatusena, kuna ta eeldas ametnike kursisolekut nende valdkonnas tehtud lõputöödega paremaks. Autor eeldas, et suurem osa infost lõputööde kohta pärineb kas RIKSWEB'ist või SKA raamatukogust. Küsitlusest selgus aga, et peamised allikad, kust vastajad saavad lõputööde kohta infot, pärinevad suhtlemisest kolleegidega, kes on SKA lõpetanud. Töö esitatakse nõu saamiseks; info pärineb otseselt allikalt, ehk lõputöö tegija poolt; vahetu kontakt lõpetajatega ja RIKSWEB'ist (toodi välja kaks korda); SKA poolt korraldatud seminarilt pärinev nimekiri; SKA raamatukogu (mainitud kaks korda); vastaja õpib päästekolledžis. Vastajatel paluti vastuse "Ei" korral välja tuua põhjused, miks ei olda tehtud lõputöödega kursis. Vastused olid järgmised: huvi puudumine; puudub hea ja kiire ligipääs tehtud töödele, puudub teave tehtud lõputööde kohta, liiga

tulikas on SKA raamatukokku neid lugema tulla. Ka need vastused tulid autori jaoks üllatusena, kuna ta ei arvanud ametniku huvi puudumist üheks põhjuseks.

Küsitlusest tuli välja, et üle poole vastanutest (61%) ei ole oma töö valdkonnas tehtud lõputöid kasutanud. Küsitlusele vastanutest 39% ütles, et nemad on oma töös lõputöid kasutanud. See on igati ootuspärane, kui vaadata esimest küsimust. Vastajatel paluti selgitada, kuidas nad on töid kasutanud. Uuringust selgus, et vastajad on kasutanud teooria, uuringu ja järelduste osa ja saanud mõtteainet teenuse parendamiseks. Sama küsimuse juures küsiti kasutamise eesmärki ja vastustest järeldus, et peamiselt kasutati lõputöid teenuse parandamiseks. See ongi autori arvates lõputöö eesmärk ja sellest tulenevalt ka ootuspärane.

Et saada parem ülevaade, kas antud valdkonnas on kasutatud üle ühe lõputöö, küsis autor vastajatelt, kes on lõputööd kasutanud tööalaselt, suurusjärku, milles on lõputöid kasutatud. Küsimuse vastusevariantideks olid "üks" ja "rohkem kui üks". Küsitluse tulemusena selgus, et vastajatest 67% on kasutanud rohkem kui ühte lõputööd. Küsitlusega sooviti saada ülevaadet, kas ollakse järjepidev kasutaja, mis omakorda näitab, et tuntakse huvi tehtud tööde vastu. Selgus, et kasutajate seas on huvi lõputööde vastu olemas.

Autor soovis teada saada, kuidas hinnatakse kasutatud lõputöid. Vastanutelt, kes olid kasutanud lõputöid, küsiti kasutatud lõputööde taset. Hinnata paluti viie pallis süsteemis, kus 1 vastas puudulikule, 2 kasinale, 3 rahuldavale, 4 heale ja 5 väga heale. Vastustest tuli välja, et vastajad hindavad kasutatud lõputöid nelja palli vääriliseks viiest. See on hea, kuna tulemus näitab, et spetsialistid hindavad saadud tulemit lõputöödest. Tulemus vastas autori ootustele.

Küsitluses paluti vastajatel avaldada arvamust vabas küsimuses, kus küsiti vastajatelt, kas neil on ettepanekuid tulevikus tehtavate lõputööde rakendamiseks. Peamised ettepanekud olid, et kool võiks rohkem tehtud lõputööde kohta infot välja anda, siis saaks valdkonna juhid ülevaate tehtud töödest; teemade arutamisesse võiks kaasata päästeala erinevad osapooled; rohkem võiks koostööd teha Väike-Maarja päästekooliga, et arendada üleriigilisi õppematerjale.

Teises küsimuses, mis oli samuti vaba kirjutamisega, paluti vastajatel avaldada arvamust lõputööde kättesaadavuse kohta. Vastajatest põhiosa arvas, et tööd võiksid olla kättesaadavad elektrooniliselt, samuti pakutakse välja, et võiks olla ametnikele info veebis (näiteks PAI's) ja ligipääs võiks olla parooliga kaitstud. Nii saaks vastavate valdkondade juhtidele saata lingi tehtud lõputöödega. Autori uuringueelne arvamus langes kokku vastajate arvamussega.

2.4. Intervjuu Päästeameti osakondade juhatajatega

Intervjuu tulemustest selgub, et lõputöö teema võiks üliõpilane kõigepealt ise pakkuda või mõelda. Päästeameti osakonna juhatajate sõnul peaks üliõpilane teema siduma oma tulevikuplaanidega, ehk mis valdkonda tahab üliõpilane tööle minna peale SKA päästekolledži lõpetamist. See oleks peamine, samuti on praktika näidanud, et peab olema ka teine variant. Paljud õpilased ei ole veel oma töö valdkonnas kindlad ja nii on vaja, et ka kõrgkoolil oleks olemas teemade nimekiri, kust saaks üliõpilane teema mitte leidmise puhul valida. Lõputöödeks on teemasid välja pakkunud kõik Päästeameti osakonnajuhatajad, et oma eriala valdkonda parendada ja edasi arendada. Koostööd SKA'ga lõputööde ettepanekute tegemisel ei hinnata kõige paremaks. Rait Puki ja Kuno Tammearu sõnutsi ei ole teemade välja pakkumise ja teemade läbirääkimiste osas süstemaatilist koostööd. Sisuline arutelu puudub, mõlemal poolel oleks rohkem ära teha. Jaan Tross ütleb, et koostööd on olnud. Kui aega on, ja keegi küsib, ei ole ta ära öelnud. Arno Pugonen hindab koostööd heaks, kuna pakutud teemad on aktsepteeritud, kuid sisulist koostööd ei ole. (Tammearu 2010; Tross 2010; Pugonen 2010 ja Pukk 2010)

Kuidas on Päästeameti osakondade osakonnajuhatajad kursis päästekolledžis kaitstud lõputöödega oma valdkonnas. Selgus, et osakonnajuhatajad on kursis päästekolledžis kaitstud lõputöödega oma valdkonnas. Suuresti pärineb info läbi osakonna esindaja, kes on olnud lõputööde kaitsekomisjonis. Rait Pukk tõi välja, et osad teemad käivad läbi vestlusringist, et koguda mõtteid ja pidada arutelusid. Seda ka üliõpilastega, kes tulevad nõu küsima. Jaan Trossi sõnul ei ole lõputöödega tutvumine süstemaatiline tegevus, see sõltub täiesti aastast. Info lõputööde kohta jõuab intervjuueeritavateni kas ringmeili või komisjonis oleva isiku kaudu (vastajad võivad ka ise komisjonis olla). Arno Pugonen ütles, et tema saab info tudengitelt, kes hakkavad tööd kirjutama. Seda sellepärast, et

eriala on spetsiifiline ja lõpuks jõutakse abipalve või retsenseerimise sooviga ikka temani. (Tammearu 2010; Tross 2010; Pugonen 2010 ja Pukk 2010)

Kättesaadavus lõputööde osas on olemas, seda peamiselt SKA raamatukogus, mida mainisid ka Kuno Tammearu ja Rait Pukk. Arno Pugoneni sõnul toovad vajadusel tudengid lõputöö temale. Jaan Tross ütles, et tema pole endale kättesaadavuse osas selgust loonud, kuna selle järele pole vajadust olnud. Lõputööde üldist taset hindasid osakonnajuhatajad viie palli süsteemis keskpäraseks ehk rahuldavaks, seda kahel juhul neljast. Jaan Tross ütles, et tema kätte juhtunud tööd olid pigem kasinad (kaks palli viiest). Mainis veel, et tema ootused on rakenduskõrgkooli kohta liiga suured ja hinnang on subjektiivne. Kuno Tammearu hindas lõputööde taset samuti kasinaks (kaks palli viiest). Põhjenduseks tõi, et probleem on teema püstituses, teema allikas, koolipoolses toetuses ja juhendajate instrueerimise puudulikkuses. Sellest lähtuvalt ka hinnang kasin. Arno Pugoneni arvates lõputöö ongi teadmiste reprodutseerimine ja sellega seoses ei ole tööd teda üllatanud, hindas rahuldavaks (kolm palli viiest). Rait Puki sõnul on nii häid kui halbu töid, tihti esmane idee on hea, aga mahuline ja ajaline faktor rikuvad selle ära, hindas rahuldavaks (kolm palli viiest). (Tammearu 2010; Tross 2010; Pugonen 2010 ja Pukk 2010)

Osakonna juhatajad on oma töös lõputöid kasutanud. Rait Puki väitel ei ole tema töid rakendanud täies mahus, aga komisjoni liikmena jääb meelde mõni hea lahendus või rakendus, mida pakutakse. Lõputöö on lõpetajale uudse väärtusega, kuid tihtipeale juhataja jaoks seda napib, konkreetse valdkonna töötajad aga üldjuhul leiavad töödest uut infot. Kuno Tammearu väitel on kasutatud mõnda fraktsiooni lõputööst ja on kasutatud ka teiste koolide lõputöid, mis aitavad parendada teenuse kvaliteeti. Arno Pugonen ütles, et tema on tehtud lõputöid vähe kasutanud ning Jaan Tross ütles, et tema ei ole üldse kasutanud, kuna siiani on selleks vajadus puudunud. Kasutatud tööde rakendamine nägi välja Rait Puki sõnul nii, et kasutati saadud mõtteid ja ideid, samuti kasutati konkreetseid teemasid, mida saab rakendada objektide ja hoonete kontekstis. Kuna Päästeameti tuleohutusjärelvalve osakond teostab järelvalvet regionaalsetes keskustes, on regionaalse järelvalve teostamiseks kasutatud mõne konkreetse objekti kohta tehtud tööd. Kuno Tammearu sõnade kohaselt on nemad kasutanud logistilisi töid: Jaanis Otsla lõputööd "Veeandmise võimalused tulekustutus- ja päästetöödel", Heiki Soodla lõputööd "Infrapunakaamera kasutuse efektiivsus päästetööde

suitsusukeldumisel", et parandada otsinguid suitsuga täidetud keskkonnas. Arno Pugoneni sõnul rakendas ta viimati Andre Allika lõputööd "Lõhkekehade hävituskohad" ja seda informatsiooni saamise eesmärgil. Jaan Tross ei ole oma töös kirjutanud lõputöid rakendanud. Järgnevalt on toodud hinnangud rakendatud lõputööde osas. Kuno Tammearu hindab kasutatud lõputöid viie palli süsteemis nelja palli vääriliseks, Rait Pukk hindab neid keskpäraseks, ehk kolme vääriliseks ja lisab, et rakenduskõrgkooli tase võrreldes ülikooliga on madalam ja organisatsioon ootab praktilisi sisendeid. Jaan Tross ei oska hinnata, kuna ei ole töid kasutanud. Arno Pugonen hindas kasutatud lõputööd kolme palli vääriliseks, lisades, et temale ei anna lõputööd uusi teadmisi, aga erialavõõrale inimesele on tehtud tööd üldjuhul arvestatava kaaluga. (Tammearu 2010; Tross 2010; Pugonen 2010 ja Pukk 2010)

Ettepanekud tulevikus tehtavate lõputööde taseme ja rakendatavuse tõstmiseks. Jaan Tross hindab juhendmaterjale väga heaks. Varem tuleks alustada metodoloogia tundide andmist ja kursusetööd tuleks rohkem siduda lõputööga. Juhendajate valik on kindlasti tähtis ja juhendajate tase samuti, üks juhendajatest peaks Trossi arvates olema akadeemia õppejõud ja ta arvab, et 3-4 juhendatavat juhendaja kohta on täiesti normaalne. Rait Puki arvates ei võeta lõputöö tegemiseks piisavalt aega. Puudub süsteemsus, oleks vaja koostada graafik tegevuste kohta ja potentsiaalsed teemad välja tuua ja seda juba näiteks õppeaasta alguseks. Töö peaks eelkaitsmiseks valmis olema, aga aja nappuse tõttu kiirustatakse ja töö hakkab oma kvaliteeti kaotama. Valdkondade vaheline koostöö peaks olema tõhusam, arutelupäev, kus on kohal valdkonna juhid ja üliõpilased, et teemad läbi rääkida. Arno Pugone pani ette, et töödest tehtaks koondeid, et saada esmapilgul mingi ülevaade. Kuno Tammearu arvates võiks olla suurem koostöö kooli ja ameti vahel. Kooli tegevus võiks olla intensiivsem juhtimises, planeerimises, tagasisides ja suunamises. Hindamisprotsess peaks olema paremini eesmärgistatud ja selgem. Lõputöö vähese rakendatavuse põhjused ja võimalikud lahendused. Rait Pukk arvas, et info peaks jõudma iga antud valdkonna töötajani. Näiteks töö sisu ja kokkuvõtte paari sõnaga lahti kirjutada ning mõelda ka lõputööde jõudmisele erasektoris, kus tegeletakse samuti tuleohutusega. Arno Pugoneni arvates on lõputöötöö rohkem õpilasele endale. Kui tahetakse teadust teha või saada, peaks mõtlema rohkem magistriõppe lõputööde peale. Jaan Trossi arvates ei saa oodata rakendatava väärtusega lõputööd inimeselt, kes on tulnud koolipingist, kuna inimesel napib elukogemust. Lõputöö annab aluse elus edasi liikumiseks, samuti aluse teadustöö kirjutamiseks ja

arendab analüütilist mõtlemist. Kuno Tammearu arvates võiks olla rohkem koostööd oma eriala spetsialistidega ja tagasiside tehtavate tööde osas võiks produktiivsem olla. (Tammearu 2010; Tross 2010; Pugonen 2010 ja Pukk 2010)

Intervjuu tulemuste põhjal võib väita, et Päästeameti osakonna juhatajad on oma valdkonna teemadega paremini kursis kui regionaalsete päästekeskuste teenistujad, kuna Päästeameti osakonna juhatajad on lõputööde kaitsmise komisjonis või on eelnevalt küsitud arvamust teema kohta. Küsitlusest kasutatud tööde kohta lähevad hinnangud lahku, põhjenduseks, kuna suurem osa lõputöödest on tehtud lahendamaks probleemi, mis on keskusel, või on seotud valdkonnaga, kus töötab või läheb tööle lõputöö kirjutaja. Selle tulemi põhjal saab järeldada, et miks Päästeameti osakonna juhatajad hindasid kasutatud lõputööde taset kahe ja kolme palli vääriliseks, regionaalsete keskuste töötajad aga nelja palli vääriliseks. Hinnati viie palli süsteemis. Päästeameti osakonna juhatajatele ei ole uuritavates teemades otseselt midagi tundmatut, kuna tihti otsitakse samadele probleemile lahendust, mis on teenistujate (keskuste) poolt üles tõstatatud. Rakendamise parandamise osas langesid intervjuueeritavate ja regionaalsete päästeteenistujate arvamused kokku, et lõputöö teemad tuleks läbi arutada ka oma ala spetsialistidega.

3. ETTEPANEKUD OLUKORRA PARENDAMISEKS

3.1. Autori ettepanekud

Lõputööde paremaks kättesaamiseks ja rakendamise tõhustamiseks teeb autor omapoolsed ettepanekud, mis võiks kaasa aidata olukorra parandamisele. Ettepanekute väljapakumisel lähtus autor läbiviidud ankeetküsitlustest ja intervjuudest saadud tulemustest.

Esiteks võiks lisada Päästeameti veebikeskkonda lõputööde nimekirja koos tähtsamate märksõnadega, näiteks PAI, vastava valdkonna töötaja pääseb nimekirjale parooliga ligi. Kui on antud luba lõputööde avalikustamiseks, siis võiksid lõpetanute töid näha kõik töötajad. Kui aga kõiki töid ei õnnestu veebi üles panna, siis ainult pealkirjad ja kindlasti viide tööde asukoha kohta. Või siis teha vastava valdkonna spetsialistidele lõputööd kättesaadavaks RIKSWEB'is. Selleks teeb spetsialist SKA'le avalduse, kus palub ligipääsu lõputöödele.

Teiseks võiks ajakirjas Häire 112 eraldada SKA päästekolledži lõputööde jaoks ühe lehekülje, kus on kirjas selle aasta edukalt lõpetanute lõputööde pealkirjad ja lühike resümee. Samuti tuleks sinna alla lisada lõputöödele ligipääsu võimalused ja asukoht, kus nendega saab tutvuda. Päästeringkonnas on Häire 112 üks loetumaid ajakirju ja nii näevad neid lõputöid ka teised organisatsiooniliikmed, kellele võib lõputöodes kirjutatust kasu olla.

Kolmandaks võiks tehtud lõputööd valdkonniti lahterdada ja saata antud ala valdkonna spetsialistidele märgukirjad, et sellised tööd on tehtud ja kus nendega on võimalik tutvuda. Samuti tuleks lisada lõputöödega tutvumise võimalused kas internetis, siseveebis või raamatukogus.

Leidmaks rakendatavaid töid, võiks kaasata lõputööde väljatöötamise juurde päästeala inimesi, kellega kaardistada lahendamist vajavaid probleeme. Samas näiteks kaasata ka

üliõpilane sellese arutellu, kus siis konkreetselt probleemid ja teemad läbi räägitakse. Töökogemust omandamata on raske inimesel ise leida teemat, mis vajaks lahendamist.

Teemade edastamisel võiks konkreetse teema pakkuja tuua välja põhjenduse (näiteks 250 sõnaga), võimalusel tuua ka paar allikat, millest lähtuda. Selline lähenemine teeks uurijal teema kirjutamise ja materjali kogumise lihtsamaks. Nii on juba kool ja vastavad spetsialistid teemaga tööd teinud ja kirjutaja saab kindel olla, et teema on aktuaalne ja vajalik.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada, kas lõpetanute lõputöid on kasutatud uurimuses kajastatud valdkonnas. Selleks tutvuti töö käigus antud teemat puudutavate õigusaktide, juhendite ja erialase kirjandusega. Uuriti Sisekaitseakadeemia raamatukogu statistikat ja lõputöid ning viidi läbi uuring teadlikkusest lõputööde kohta ja nende rakendamisest. Eesmärgi saavutamiseks kasutati järgmiseid uurimusmeetodeid: dokumendi analüüsi, ankeetküsitlust ja intervjuud. Nende uurimusmeetoditega üritati antud teemast saada võimalikult objektiivset ja mitmekülgset ülevaadet.

Uuringu tulemusena selgus, et vastanud osakonnajuhtide, büroojuhatajate ning koolitus- ja planeerimisbüroode spetsialistide kursisolekud jagunevad võrdselt "Jah" ja "Ei" vastuste vahel. Intervjuust selgus, et Päästeameti osakondade juhatajad on kursis oma valdkondade teemadega. Selgus, et üle poole vastanutest ei ole kasutanud töövaldkonnas tehtud lõputöid. Neljast Päästeameti osakonnajuhatajat kaks on kasutanud tehtud lõputöid oma töövaldkonnas. Veel selgus, et vastajad hindavad kasutatud lõputöid viie palli süsteemis nelja palli vääriliseks. Päästeameti osakonna juhatajad 4 ja 3 vääriliseks. Lõputööde kättesaadavuse ei ole piisavalt hea. Vastajad ootaksid rohkem veebipõhiseid lahendusi.

Lõputööde kättesaadavuse parandamiseks ja rakendamise tõhustamiseks pakub autor kahte olulisemat võimalust. Esiteks võiks teemade välja töötamisel konkreetse teema pakkuja tuua välja põhjenduse (näiteks 250 sõnaga) ning võimalusel tuua ka paar allikat, millest lähtuda. Teine ettepanek on lisada Päästeameti veebikeskkonda lõputööde nimekiri koos tähtsamate märksõnadega; näiteks PAI või RIKSWEB'is.

Lõputöös püstitatud hüpotees, et päästeteenistuse erialal lõpetanute lõputöid on teenistuse siseselt vähe kasutatud, leidis uuringu tulemusena kinnitust.

Lõpetuseks võib öelda, et lõputöö käigus selgunud tulemusi ja autori ettepanekuid arvesse võttes saaks parendada lõputööde kättesaadavust ning selle tulemusena presenteerida neid suuremas ringkonnas.

SUMMARY

The aim of this thesis was to ascertain whether the thesis written by the graduates have been used in the field of the studies or not. In order to do that the legislation, guidelines and literature according to this topic were examined. The statistics of The Estonian Academy of Security Sciences library and the thesis written were studied and the survey was carried out about the awareness of the thesis and the implementation of these. To obtain the most objective and comprehensive overview the following research methods were used: document analysis, questionnaire survey and interviews.

The study showed that the answers from the heads of departments and offices and specialists of the training and planning offices about the thesis written in their field divide equally between „Yes“ and „No“. The answers also showed that the respondents assess the thesis used in their work worthy of four balls in the five-point scale. The study also showed that the thesis written are not available enough, the respondents would expect more Web-based solutions.

The author offers two most important possibilities to improve the availability and enforcement of the thesis written. Firstly the provider of one certain theme should point out the arguments according to this (for example in 250 words) and bring out couple of sources from which to draw. The second proposition is to add the list of the themes of thesis written with the important keywords to the Web environment of the Estonian Rescue Service. For example PAI or RIKSWEB. where the workers can access to the thesis using their passwords.

The hypothesis raised in this graduation thesis, that the thesis written by the graduates are not widely used within the service, was confirmed.

In conclusion it can be said that regarding to the results of the study and the proposals of the author, it is possible to improve the availability of the thesis written and as a result these will be presented in a larger constituency.

VIIDATUD ALLIKAD

- Aimre, I. mai. 2008. Abiks lõpetajale. *Verbis Aut Re.* Nr. 7
- Angelstok, F. 2009. 15 aastat Päästekolledžit. Tallinn AS Ferdida
- Avison, D., Lau, F., Myers, D., Nielsen, P. 1999. Action research. *Communications of the ACM*, Volume 42. Issue 1 kodulehelt <http://portal.acm.org/results.cfm?coll=ACM&dl=ACM/> välja otsitud 03.03.2011
- Bachmann, T. 2004. Teaduspraktika tahud ja toed. Tartu Ülikooli Kirjastus
- Hirsjärvi, S., Remes, P., ja Sajavaara, P. 2005. Uuri ja kirjuta [Tutki ja kirjoita]. Tõlge eesti keelde: Kraav, T. Kuurme, U. Kala, M.-L. Laherand, V. Maansoo ja J. Orn Kirjastus Medicina, Tallinn, (Originaal on publitseeritud Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 2004)
- Kaldaaru, H., Paas, T., Sikk, J., Reiljan, E., Philips, K. 2004. Tartu Ülikooli Majandusteaduskonna õliõpilaste uurimistöde Metoodika juhend. Tartu Tartu Ülikooli kirjastus
- Kalle, E., Aarma, A. 2003. Teadustöö alused. Tallinna. Tehnikaülikooli Kirjastus
- Karton, I, Kratovitš, M, Plaks, P, Talmar, A. 2010. Üliõpilastööde koostamis ja vormistamis juhend. Tallinn. Sisekaitseakadeemia
- Kidron, A. 2003 Uurija käsiraamat. Tallinn Erko trükk
- Kumar, R. 2011. Research methodology a step- by- step guide for beginners. 3rd Ed. SAGE Publications
- Kuncl, R. 2004. Federal Underinvestment in Education Research, *Academe*, volume 90, number 4 kodulehelt <http://www.aaup.org/AAUP/pubsres/academe/2004/JA/Feat/kunc.htm> välja otsitud 03.03.2010
- Kõrgharidusstandart. Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 18.12.2008 määrus nr 178, jõustunud 01.01.2009- RT I 2008, 57, 322, määrus kehtetu
- Kõrgharidusstandart. Vastu võetud Vabariigi Valitsuse määrusega 18.12.2008, jõustunud 01.01.2009- RT I 2008, 57, 322...RT I, 04.01.2011, 5
- Kõverjalg, A. 1993. Teadustöö metoodika alused. Tallinn. Eesti Riigikaitse Akadeemia kirjastus

- Kõverjalg, A. 1997. Üliõpilastööde koostamise ja vormistamine. Tallinn. Eesti Riigikaitse Akadeemia kirjastus
- Kõverjalg, A. 2003. Üliõpilastööde koostamise meetodika. Tallinn. Sisekaitseakadeemia
- McNiff, J., Whitehead, J. 2009. Doing research. What is written in an action research report. Doing and writing action research. SAGE Publications
- Müürsepp, P., Toompuu, S., Varandi, M. 2003. Audentese Mainori ülikooli üliõpilaste kirjalike tööde koostamise ja vormistamise Metoodiline juhend. Tartu Avatar OÜ
- O'Leaey, Z. 2010. The essential guide to doing your research project. SAGE Publications
- Oxford dictionaries
http://oxforddictionaries.com/view/entry/m_en_gb0703100#m_en_gb0703100
välja otsitud 28.02.2011
- Pugonen, A. 2011. Küsimused Demineerimis keskuse juhatajale. Autori üleskirjutis. Tallinn, 26.04.2011
- Pukk, R. 2011. Küsimused Tuleohutusosakonna juhatajale. Autori üleskirjutis. Tallinn, 29.04.2011
- Päästeteenistuse eriala õppeplaani Õpperühm RS060 ja RK060. Õppeprorektor 15.09.2006 käskkiri nr 5-5/87
- Rakenduskõrgkooli seadus 10.06.1998, jõustunud 16.07.1998- RT I 1998, 61, 980...RT I, 08.11.2010, 16
- Sisekaitseakadeemia õppekorralduse eeskiri. Vastu võetud Sisekaitseakadeemia Nõukogu otsusega 14.07.2010, 1.1-6/25. Kättesaadav Sisekaitseakadeemia siseveebist. 02.03.2011
- Tammearu, K. 2011. Küsimused Päästetööde osakonna juhatajale. Autori üleskirjutis. Tallinn, 26.04.2011
- Tross, J. 2011. Küsimused Kriisireguleerimise osakonna juhataja. Autori üleskirjutis. Tallinn, 26.04.2011
- Vanderstoep, S., Johnston, D. 2009. Research methods for everyday life. United States of America Jossey- Bass

TABELITE JA JOONISTE LOETELU

Tabel 1. Sisekaitseakadeemia raamatukogust laenutatud päästekolledži lõputööd vahemikus 01.12.2008-02.03.2011	15
Tabel 2. Tehtud lõputööde liigitus päästekolledžis 1997-2010	40
Tabel 3. Uurimuses osalenud lõpetamise aasta esindatus.....	47
Tabel 4. Keskustest vastanud.....	48
Joonis 1. Tehtud lõputööde liigitus päästekolledžis	16
Joonis 2. Küsitlusele vastajad lõpetamise aasta lõikes	19
Joonis 3. Vilistlastega ühendust võtmise jaotus peale lõputöö kirjutamist.....	20
Joonis 4. Kirjutatud valdkonnas lõputöö erialase kasutamise jaotis.....	21
Joonis 5. Vilistlaste hinnang lõputööle	21
Joonis 6. Päästekolledži lõpetamise eelistus vilistlastel	22
Joonis 7. Kas ollakse kursis vastanu töövaldkonnas tehtud lõputöödega.....	25
Joonis 8. Vastanute poolt lõputööde kasutamise jagunemine.....	25
Joonis 9. Kasutust leidnud lõputööde määr	26
Joonis 10. Erialaselt kasutatud lõputööle antud hinnang	27

LISA 1. PÄÄSTEKOLLEDŽI LÕPUTÖÖDE LIIGITUS 1997-2010

Tabel 2. Tehtud lõputööde liigitus päästekolledžis 1997-2010

Tehtud lõputööde liigitus	
Päästetööde valdkond	117
Tuleohutuse valdkond	51
Kriisireguleerimise valdkond	45
Planeerimise valdkond	34
Muu	20
Ennetuse valdkond	16
Koolituse valdkond	13
Demineerimise valdkond	12
Häirekeskuse valdkond	11

LISA 2. ANKEETKÜSITLUS SKA PÄÄSTEKOLLEDŽI VILISTLASTELE

Lugupeetud ankeedile vastaja!

Olen Sisekaitseakadeemia päästekolledži neljanda kursuse tudeng Silver Altmäe ja minu lõputöö koostamisel oleks vaja Teie abi. Kirjutan lõputöö teemal "Sisekaitseakadeemia päästekolledži lõputööde rakendamise analüüs".

Ankeedi vastuseid töödeldakse, andmed on anonüümsed ning kasutatakse üksnes käesoleva töö raames.

Käesolev küsimustik on laiali saadetud kõigile Sisekaitseakadeemia päästekolledži vilistlastele, kelle kontaktandmed on teada. Palun vastake alljärgnevale 7 küsimusele. Küsimustele vastamiseks valida sobiv variant/variandid või kirjutada vastus küsimuse järel olevasse lahtrisse. Küsitluse lõpetamiseks klõpsake "Submit".

Silver Altmäe,
Sisekaitseakadeemia Päästekolledži IV kursuse tudeng

Päästkeskus

Lõpetamise aasta

1) Kas pärast Sisekaitseakadeemia päästekolledži lõpetamist on Teiega ühendust võetud seoses Teie lõputööga?

- Ei
- Jah

2) Kui vastasite eelmisele küsimusele jah, siis mis põhjusel Teiega ühendust võeti?

3) Kas Teile teadaolevalt on Teie lõputööd kasutatud erialaselt, peale lõputöö kirjutamist?

- Ei
- Jah

4) Kui vastasite eelmisele küsimusele jah, siis oskate öelda kasutamise eesmärgi ja lõputöö kasutaja?

5) Mida arvate päästekolledži lõputööde kvaliteedist?

- Kvaliteetne
- Mittekvaliteetne

6) Kui vastasite eelmisele küsimusele "mittekvaliteetne", siis palun põhjendage?

An empty rectangular text input field with a light gray border. It features a vertical scrollbar on the right side and a horizontal scrollbar at the bottom, both with standard arrow and track icons.

7) Mida oleksite eelistanud Teie päästekolledži lõpetamiseks?

- Lõpueksami sooritamist
- Lõputöö kaitsmist
- Lõputöö ja eksam

Palun põhjendage oma vastust.

An empty rectangular text input field with a light gray border. It features a vertical scrollbar on the right side and a horizontal scrollbar at the bottom, both with standard arrow and track icons.

LISA 3. ANKEETKÜSITLUS REGIONAALSETE PÄÄSTEKESKUSTE OSAKONDADE JUHTIDE, BÜROO JUHATAJATE JA KOOLITUS NING PLANEERIMISSPETSIALISTIDELE

Lugupeetud ankeedile vastaja!

Olen Sisekaitseakadeemia päästekolledži neljanda kursuse tudeng Silver Altmäe ja minu lõputöö koostamisel oleks vaja Teie abi.

Kirjutan lõputöö teemal "Sisekaitseakadeemia päästekolledži lõputööde rakendamise analüüs".

Ankeedi vastuseid töödeldakse, andmed on anonüümsed ning kasutatakse üksnes käesoleva töö raames.

Palun vastake alljärgnevale 6 küsimusele. Küsimustele vastamiseks valida sobiv variant/variandid või kirjutada vastus küsimuse järel olevasse lahtrisse. Küsitluse lõpetamiseks klõpsake "Submit".

Silver Altmäe,

Sisekaitseakadeemia Päästekolledži IV kursuse tudeng

Ametikoht

1) Kas olete kursis Sisekaitseakadeemia päästekolledžis kaitstud lõputöödega oma eriala valdkonnas?

- Jah
- Ei

Kui vastasite eelmisele küsimusele jah, mis allikast info pärineb?

Kui vastasite eelmisele küsimusele ei, mis on selle põhjuseks?

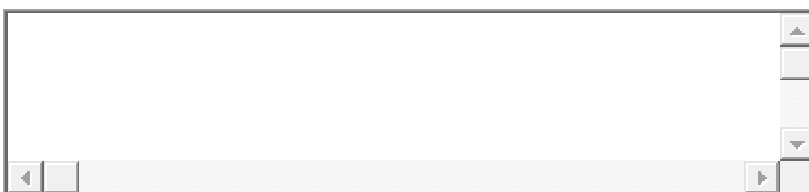
2) Kas olete rakendanud lõputöid oma töös?

- Jah
- Ei

Jah vastuse korral palun selgitage, millist osa tööst olete kasutanud (teoreetiline, uuring, järeldused)?

millisel määral olete seda kasutanud?

3) Kui olete rakendanud, siis valige sobiv variant.

- üks
- rohkem kui üks

4) Kuidas hindate lõputööde taset, mida olete erialaselt kasutanud? Andke hinnang 5 palli süsteemis. (Puudulik, kasin, rahuldav, hea, väga hea)

1   2   3   4   5

5) Millised on Teie ettepanekud tulevikus tehtavate lõputööde taseme tõstmiseks ja rakendamiseks?

6) Kuidas hindate lõputööde kättesaadavust? Kuidas seda vajadusel parendada?

LISA 4. UURIMUSES OSALENUD VILISTLASED LÕPETAMISE AASTA JÄRGI

Tabel 3. Uurimuses osalenud lõpetamise aasta esintatus.

Lõpetamise aasta	osalejad
2010	23
2009	18
2008	10
2007	15
2006	7
2005	5
2004	4
2003	3
2002	5
2001	4
2000	4
1999	2
1998	7
1997	3

LISA 5. KESKUSTEST VASTANUTE ARV

Tabel 4. Keskustest vastanud

Keskus	Vastanute arv
Demineerimiskeskus	3
Ida- Eesti Päästekeskus	18
Lõuna- Eesti Päästekeskus	16
Lääne- Eesti Päästekeskus	18
Muu	11
Politsei- ja Piirivalveamet	3
Põhja- Eesti Päästekeskus	24
Päästeamet	13
Sisekaitseakadeemia	3
Tehnilise Järelevalve Amet	1

Muu all on ära toodud 8 vastanut, kes ei olnud keskust märkinud, 1 süsteemist väljasolev ja 1 vastaja Kahjuennetus OÜ'st.